

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta
za gradbeništvo
in geodezijo

Jamova cesta 2
1000 Ljubljana, Slovenija
<http://www3.fgg.uni-lj.si/>

DRUGG – Digitalni repozitorij UL FGG
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

To je izvirna različica zaključnega dela.

Prosimo, da se pri navajanju sklicujete na bibliografske podatke, kot je navedeno:

Klepej, D., 2015. Primerjalna analiza sistemov prostorsko podatkovne infrastrukture v Sloveniji in na Islandiji. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. (mentorica Lisec, A.): 37 str.

Datum arhiviranja: 29-09-2015

University
of Ljubljana

Faculty of
Civil and Geodetic
Engineering

Jamova cesta 2
SI – 1000 Ljubljana, Slovenia
<http://www3.fgg.uni-lj.si/en/>

DRUGG – The Digital Repository
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

This is original version of final thesis.

When citing, please refer to the publisher's bibliographic information as follows:

Klepej, D., 2015. Primerjalna analiza sistemov prostorsko podatkovne infrastrukture v Sloveniji in na Islandiji. B.Sc Thesis. Ljubljana, University of Ljubljani, Faculty of civil and geodetic engineering. (supervisor Lisec, A.): 37 pp.

Archiving Date: 29-09-2015

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta za
*gradbeništvo in
geodezijo*

Jamova 2
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon (01) 47 68 500
faks (01) 42 50 681
fgg@fgg.uni-lj.si

UNIVERZITETNI ŠTUDIJSKI
PROGRAM PRVE STOPNJE
GEODEZIJA IN
GEOINFORMATIKA

Kandidat:

DAVID KLEPEJ

**PRIMERJALNA ANALIZA SISTEMOV PROSTORSKO
PODATKOVNE INFRASTRUKTURE V SLOVENIJI IN
NA ISLANDIJI**

Diplomska naloga št.: 102/GIG

**COMPARISON ANALYSIS OF SPATIAL DATA
INFRASTRUCTURE SYSTEMS IN SLOVENIA AND
ICELAND**

Graduation thesis No.: 102/GIG

Mentorica:

izr. prof. dr. Anka Lisec

Ljubljana, 22. 09. 2015

Stran za popravke, Errata

Klepej, D. 2015. Primerjalna analiza sistemov prostorsko podatkovne infrastrukture v Sloveniji in na Islandiji.
Dipl. nal. Ljubljana, UL FGG, Univerzitetni študijski program I. stopnje Geodezija in geoinformatika.

IZJAVE

Podpisani David Klepej izjavljam, da sem avtor diplomske naloge z naslovom: »Primerjalna analiza sistemov prostorsko podatkovne infrastrukture v Sloveniji in na Islandiji«.

Izjavljam, da je elektronska različica v vsem enaka tiskani različici.

Izjavljam, da dovoljujem objavo elektronske različice v digitalnem repozitoriju.

Ljubljana, 4. 9. 2015

Klepej, D. 2015. Primerjalna analiza sistemov prostorsko podatkovne infrastrukture v Sloveniji in na Islandiji.
Dipl. nal. Ljubljana, UL FGG, Univerzitetni študijski program I. stopnje Geodezija in geoinformatika.

BIBLIOGRAFSKO-DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK

- UDK:** 528.4:711(497.4)(491.1)(043.2)
- Avtor:** David Klepej
- Mentorica:** izr. prof. dr. Anka Lisec
- Naslov:** Primerjalna analiza sistemov prostorsko podatkovne infrastrukture v Sloveniji in na Islandiji
- Tip dokumenta:** Diplomaska naloga – univerzitetni študij
- Obseg in oprema:** 37 str., 1 pregl., 12 sl., 3 pril.
- Ključne besede:** Slovenija, Islandija, upravno administrativna ureditev, zemljiška administracija, državna geodetska služba, prostorska podatkovna infrastruktura, prostorsko načrtovanje

Izveček

V diplomski nalogi obravnavamo sistem zemljiške administracije in področje javne državne prostorske podatkovne infrastrukture v Sloveniji in na Islandiji, ki spadata med manjše države po geografski razsežnosti in po številu prebivalcev. Slednje zahteva tudi prilagoditev sistema javne uprave, vključujoč področja državne geodetske službe in sistema prostorskega načrtovanja, kar obravnavamo v tej nalogi. Diplomaska naloga je nastala na podlagi študijske izmenjave v okviru finančne sheme »EEA Grants«. V okviru študijske prakse na Državni agenciji za prostorsko načrtovanje Islandije (*Skipulagsstofnun*) v Reykjaviku sem pridobil informacije o urejenosti področij državne geodetske službe, prostorskega načrtovanja in prostorske podatkovne infrastrukture. Na temelju intervjujev in pogovorov s pristojnimi za posamezno področje obravnave v različnih islandskih ustanovah in organizacijah ter na temelju študije dosegljivih virov smo pripravili predstavitev ureditve obravnavnih področij v Sloveniji in na Islandiji. Vsebina naloge je razdeljena na več poglavij, v katerih predstavljamo upravno administrativno ureditev obeh držav, pristojni ministrstvi ter urade in organizacije, ki delujejo na obravnavanih področjih. Za obe državi predstavljamo prostorsko podatkovno infrastrukturo in implementacijo direktive INSPIRE, državne geodetske referenčne sisteme, temeljne prostorske podatke in podatke o zemljiščih znotraj zemljiškega informacijskega sistema. Dodatno je predstavljen sistem prostorskega načrtovanja v obeh državah.

BIBLIOGRAPHIC-DOCUMENTALISTIC INFORMATION AND ABSTRACT

- UDC:** 528.4:711(497.4)(491.1)(043.2)
- Author:** David Klepej
- Supervisor:** Assoc. Prof. Anka Lisec, Ph.D.
- Title:** Comparison analysis of spatial data infrastructure systems in Slovenia and Iceland
- Document type:** Graduation Thesis – University studies
- Scope and tools:** 37 p., 1 tab., 12 fig., 3 ann.
- Keywords:** Slovenia, Iceland, governance administrative organisation, land administration, national surveying and mapping service, spatial data infrastructure, spatial planning

Abstract

This diploma thesis deals with the system of land administration and the field of public national spatial data infrastructure in Slovenia and Iceland, which are among the smaller European countries regarding the geographical dimension and number of inhabitants. This requires an adjustment of the system of public administration, including the areas of national geodetic service and system of spatial planning, as discussed in the thesis. This work is the result of a study exchange supported by »EEA Grants« scheme. Within the study practice at the Icelandic National Agency for Spatial Planning (*Skipulagsstofnun*) in Reykjavik I have obtained information on organisation of national surveying and mapping service, spatial planning and spatial data infrastructure. Based on interviews and conversations with the responsible for each field in competent Icelandic institutions and on the basis of studies of available literature, we have studied the regulation of study fields in Slovenia and Iceland. Content of the thesis is divided into several chapters, which present administrative regulation, responsible ministries, institutions and organizations operating in the study fields in both countries. The work includes presentation of spatial data infrastructure and implementation of INSPIRE directive in both countries, national geodetic reference systems, basic spatial data as well as land data within land administration system. Additionally, the system of spatial planning is presented for both countries.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem izr. prof. dr. Anki Lisec za strokovno pomoč in mentorstvo. Prav tako pa tudi družini in bližnjim za vzpodbudo in pomoč tekom študija.

Še posebej bi se zahvalil Einarju Jonssonu in Hlynurju Torfi Torfasonu, celotnemu kolektivu Islandske agencije za prostorsko načrtovanje ter vsem sogovornikom, ki so pripomogli k raziskavi za diplomsko nalogo.

Hvala (*takk*).

KAZALO VSEBINE

Izjave	III
Bibiligrfsko-dokumentacijska stran in izvleček.....	V
Bibliographic-documentalistic information and abstract.....	VI
Zahvala	VII
1 UVOD	1
1.1 Metode dela in uporabljeni viri.....	1
2 SPLOŠNI PODATKI O SLOVENIJI IN ISLANDIJI TER ADMINISTRATIVNA UREDITEV NA LOKALNI RAVNI.....	2
2.1 Okolje in poselitev	2
2.2 Gospodarstvo.....	3
2.3 Upravno administrativna ureditev v Sloveniji	3
2.3.1 Upravne enote	3
2.3.2 Občine v Sloveniji	4
2.4 Upravno administrativna ureditev Islandije	5
2.4.1 Občine Islandije	5
2.5 Primerjalna analiza lokalnih samoupravnih skupnosti v Sloveniji in na Islandiji	6
3 PREGLED PRISTOJNIH DRŽAVNIH ORGANIZACIJ IN INSTITUCIJ	8
3.1 Ministrstva, pristojna za okolje in prostor.....	8
3.1.1 Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije.....	8
3.1.2 Ministrstvo za okolje in naravne vire Islandije	10
3.2 Zemljiška knjiga oziroma registri nepremičnin	12
3.2.1 Zemljiška knjiga Republike Slovenije	12
3.2.2 Registri Islandije	13
3.3 Druge ustanove in organizacije na državni ravni s področja obravnave.....	15
3.3.1 Arhiv Republike Slovenije	15
3.3.2 Geodetski inštitut Slovenije.....	15
3.3.3 CEKTRA, Slovenija.....	16
3.3.4 LISA, Islandija.....	16
3.3.5 ISOR – Iceland GeoSurvey.....	16
4 PROSTORSKA PODATKOVNA INFRASTRUKTURA	17
4.1 Implementacija direktive INSPIRE.....	17
4.1.1 Implementacija direktive INSPIRE v Sloveniji	17
4.1.2 Implementacija direktive INSPIRE na Islandiji.....	17
4.2 Državni referenčni sistem.....	18
4.2.1 Slovenski državni referenčni sistem SIGNAL	18
4.2.2 Islandski državni geodetski sistem ISNET 2004.....	19

4.3	Prostorski podatki o javni gospodarski infrastrukturi	20
4.3.1	ZK GJI, Slovenija	20
4.3.2	Lokalne baze podatkov o javni gospodarski infrastrukturi, Islandija	21
4.4	Podatki za potrebe vrednotenja in obdavčitve nepremičnin ter spremljanje nepremičninskega trga	21
4.4.1	Vrednotenje nepremičnin s strani Geodetske uprave Republike Slovenije	22
4.4.2	Vrednotenje nepremičnin s strani Registrov Islandije	23
4.4.3	Obdavčitev nepremičnin v Sloveniji	24
4.4.4	Ureditev obdavčitve nepremičnin na Islandiji	25
4.4.5	Podatki in poročila o trgu nepremičnin v Sloveniji	25
4.4.6	Podatki in poročila o trgu nepremičnin na Islandiji	25
5	PROSTORSKO NAČRTOVANJE	26
5.1	Prostorske strategije na državni ravni	26
5.1.1	Prostorske usmeritve Slovenije	26
5.1.2	Prostorske usmeritve Islandije	26
5.1.3	Islandska Državna strategija prostorskega razvoja 2015–2026	27
5.2	Usmeritve prostorskega razvoja na regionalni in lokalni ravni	27
5.3	Razvrstitev prostorskih načrtov v Sloveniji	27
5.4	Razvrstitev prostorskih načrtov na Islandiji	28
6	RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK	30
	VIRI	34

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Predlagane a razveljavljene davčne stopnje davka na nepremičnine.	24
--	----

KAZALO SLIK

Slika 1: Občine Slovenije – zelene so občine z manj kot 5000 prebivalci	4
Slika 2: Občine in statistične regije Islandije	6
Slika 3: Gibanje števila občin v Sloveniji in na Islandiji	7
Slika 4: Razvrstitev občin v Sloveniji in na Islandiji po številu prebivalcev	7
Slika 5: Razvrstitev občin v Sloveniji in na Islandiji po površini	7
Slika 6: Okrajnih sodišča v Sloveniji	13
Slika 7: Nova organiziranost islandskih magistratov	15
Slika 8: Omrežje SIGNAL	18
Slika 9: Karta postaj omrežja ISNET2004	20
Slika 10: Vrednostne cone za model vrednotenja za stanovanja	22
Slika 11: Prikaz vrednostnih con za vrednotenje hiš na Islandiji	23

UPORABLJENE KRATICE

BDP	Bruto domači proizvod
EEA	Evropski gospodarski prostor (angl. <i>European Economic Area</i>)
EIA	Zakon o presoji vplivov na okolje, Islandija
EPN	Evropsko omrežje permanentnih postaj (angl. <i>European Pemanent Network</i>)
ETN	Evidenca trga nepremičnin
EUREF	Evropski referenčni okvir (angl. <i>European Reference Frame</i>)
DPN	Državni prostorski načrt
DSPN	Državni strateški prostorski načrt
GIS	Geografski informacijski sistem
GNSS	Globalni navigacijski satelitski sistem (angl. <i>Global Navigation Satellite System</i>)
GPS	Globalni sistem za pozicioniranje (angl. <i>Global Positioning System</i>)
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
IAG	Mednarodno združenje za geodezijo (angl. <i>International Association of Geodesy</i>)
IKT	Informacijske in komunikacijske tehnologije
NUTS	Nomenklatura teritorialnih enot za statistiko
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (angl. <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
OPN	Občinski prostorski načrt
OPPN	Občinski podrobni prostorski načrt
OR	Reykjavik Energija, javno podjetje
OVE	Obnovljivi viri energije
RPN	Regionalni prostorski načrt
SEA	Zakon o strateški okoljski presoji, Islandija
VRS	Virtualni referenčni sistem
ZK GJI	Zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture

1 UVOD

Slovenija in Islandija sta različni državi, pa vendar imata marsikatero skupno lastnost. Kljub velikim razlikam v velikosti, poseljenosti in družbeno-ekonomskem stanju sta obe razmeroma majhni evropski državi, prva v samem središču evropskega kontinenta, druga povsem na njegovem robu.

V diplomski nalogi obravnavamo sistem zemljiške administracije in področje javne državne prostorske podatkovne infrastrukture v Sloveniji in na Islandiji. Pri tem posebej predstavljamo in primerjamo organizacijo ter pristojnosti inštitucij, ki delujejo na področju zemljiške administracije in prostorske podatkovne infrastrukture v obeh državah, deloma obravnavamo tudi pristojnosti institucij, ki so pristojne za področje prostorskega planiranja.

Diplomska naloga je nastala v okviru študijske izmenjave v okviru finančne sheme »EEA Grants«, ki jo izvajajo Islandija, Lihtenštajn in Norveška. V okviru študentske prakse na Državni agenciji za prostorsko načrtovanje Islandije (*Skipulagsstofnun*) v Reykjaviku sem pridobil podatke in informacije o urejenosti področij državne geodetske službe, prostorskega načrtovanja in prostorske podatkovne infrastrukture. Delovanje in organizacijo javnih služb na omenjenih področjih na Islandiji smo nato primerjali s sistemom v Sloveniji.

1.1 Metode dela in uporabljeni viri

Tako Islandija kot Slovenija spadata med manjše države – po geografski razsežnosti in po številu prebivalcev. Slednje zahteva tudi prilagoditev sistema javne uprave, vključujoč področja državne geodetske službe in sistema prostorskega načrtovanja, kar obravnavamo v tej nalogi.

Kot že omenjeno, je naloga nastala v okviru študentske izmenjave na Državni agenciji za prostorsko načrtovanje Islandije (*Skipulagsstofnun*) v Reykjaviku, v izmenjave obiska pa sem obiskal tudi Geodetsko upravo Islandije (*Landmaelingar*), Registre Islandije, GIS-sistema občin Reykjavik in Hafnarfjörður ter podjetja Reykjavik Energija (OR), organizacijo LISA ter podjetje VSO Consulting. Na temelju intervjujev in pogovorov s pristojnimi za posamezno področje obravnave (prostorsko načrtovanje, zemljiška administracija, državna geodetska služba in prostorska podatkovna infrastruktura), na temelju študije dosegljivih virov (člankov, zakonodaje), smo pripravili predstavitev ureditve obravnavanih področij v Sloveniji in na Islandiji. Pri tem smo uporabili opisno metodo, v sklepnem delu pa smo povzeli temeljne ugotovitve primerjave organizacije javnih služb na Islandiji in v Sloveniji za obravnavana področja.

Vsebina naloge je razdeljena na več poglavij. V drugem poglavju predstavljamo državi na splošno in njuno upravno administrativno ureditev. V tretjem poglavju predstavljamo pristojni ministrstvi, urade in organizacije, ki delujejo na področjih, ki jih diplomska naloga obravnava. V četrtem poglavju predstavljamo prostorsko podatkovno infrastrukturo v obravnavanih državah. Predstavljamo implementacijo EU direktive INSPIRE, državni referenčni sistem, podatke o javni infrastrukturi ter podatke o nepremičninah. V petem poglavju predstavljamo sistem prostorskega načrtovanja in hierarhijo prostorskih načrtov v obeh državah. Na koncu sledi razprava s sklepnimi ugotovitvami, komentarjem in zaključkom.

2 SPLOŠNI PODATKI O SLOVENIJI IN ISLANDIJI TER ADMINISTRATIVNA UREDITEV NA LOKALNI RAVNI

Republika Slovenija, ki ima nekaj več kot 2 milijona prebivalcev, je bila ustanovljena leta 1991 z osamosvojitvijo od Jugoslavije in je vodena kot parlamentarna demokracija. Praviloma se vsake 4 leta na državnoborskih volitvah izvoli 90 poslancev, od katerih sta dva predstavnika italijanske in madžarske manjšine. Stranke, izvoljene v parlament izoblikujejo vlado in si med seboj razdelijo resorna ministrstva. Zakonodajna, izvršna in sodna veja oblasti so med seboj ločene. Trenutno deluje 14 ministrstev, 12 vladnih služb, 33 organov v sestavi ministrstev ter 33 državnih agencij, skladov in zavodov. Slovenija je članica Evropske unije (EU), Zveze NATO, Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) [1].

Islandija je ustavna republika in je bila ustanovljena leta 1944. Samostojnost od Kraljevine Danske je sicer dosegla leta 1918, vendar je bila še do leta 1944 pod vladavino danskega kralja. Danes je praviloma vsake 4 leta v parlament izvoljenih 63 poslancev, ki zastopajo približno 320.000 prebivalcev. Zakonodajna, izvršna in sodna oblast so med seboj ločene. Trenutno znotraj vlade deluje 6 ministrstev, od katerih imajo nekatera pristojnosti razdeljene med dva ministra. Je članica Evropskega ekonomskega prostora (EEA), Zveze NATO, Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in Nordijskega sveta (*Nordic council*) [2, 3].

2.1 Okolje in poselitev

Slovenija je izjemna po raznolikosti pokrajine, saj se na njenem ozemlju v velikosti 20.273 km² združujejo alpski, sredozemski, kraški in panonski svet. V kombinaciji z različnimi tipi podnebj (sredozemsko, gorsko, celinsko itd.) sta posledično izjemno pestri tudi flora in favna. Država je poseljena razpršeno in neenakomerno, najgosteje predvsem po nižinah (doline, kotline, ravnine, obala, sotočja rek itd.), vendar je poselitev razpršena tudi izven teh območij. Povprečna poselitev je 99 prebivalcev / km². Slovenija ima največji delež ozemlja vključenega v okoljevarstveni projekt Natura 2000 (36 %) in enega največjih deležev gozdov (60 %) v Evropi. Poljedelskih površin je približno 20 % [4, 5, 6].

Z vidika geografske lege Islandijo najbolj zaznamuje njen položaj na tektonskem grebenu med evropsko in severnoameriško tektonsko ploščo ter posledične tektonske dejavnosti. Podnebje je hladno oceansko ob obali, v notranjosti prevladujejo nizke temperature s kratko rastno sezono. Zaradi toplega atlantskega toka je podnebje sicer toplejše kot bi na njeni geografski širini lahko pričakovali. Zaradi oddaljenosti od kontinentov ter hladnejšega podnebja sta njeni flora in favna mnogo manj raznoliki, velik del površja je neporaščen ali le prekrit z mahovi. Naravno okolje je človek vsekakor močno zaznamoval s tem, ko je na otok prinesel rastline in živali, ki tam prej niso bile prisotne. Država s 103.125 km² je poseljena na približno petini svoje površine, najgosteje v Reykjaviku in njegovi okolici, kjer živita skoraj 2/3 prebivalcev, sicer pa je večina naselij razporejena ob obali otoka. Islandske Osrednje višavje je praktično neposeljeno in je največja puščava v Evropi. Z manj kot 3 prebivalci / km² je Islandija najredkeje poseljena država v Evropi. Delež gozdnih površin je 1,0 %, poljedelskih pa le 0,1 % [3, 4, 7].

2.2 Gospodarstvo

V letu 2014 je Slovenski BDP (bruto domači proizvod) znašal 37,2 milijard oziroma 18.065 evrov na prebivalca. Največji delež gospodarstva predstavlja storitveni sektor (zelo pomemben je turizem), industrija (prevladujeta železarska in elektro-tehnična) in gradbeništvo. Zaradi izvozne naravnosti gospodarstva in pomena turizma je prometna infrastruktura izjemnega pomena za nadaljnji razvoj države. Eden pomembnejših sektorjev je tudi energetika, v katerem je delež obnovljivih virov energije (OVE) leta 2013 znašal 21,5 % [4, 5, 6].

Islandski BDP je leta 2013 znašal 11,0 milijard oziroma 34.000 evrov na prebivalca. Tudi Islandija se je v preteklem obdobju spopadla z močno finančno krizo, v kateri je bankrotirala večina bank, kar ima še vedno velik vpliv na prebivalce, ki imajo najete kredite iz obdobja pred krizo. Najpomembnejši sektorji islandskega gospodarstva so turizem, ribolov, industrija aluminija in energetika (100 % delež OVE). Zlasti deleža turizma in energetike se v zadnjem obdobju močno povečujeta in kažeta na potrebo po kakovostnejšem prostorskem načrtovanju. Zanimiv je predlog načrtovanega daljnovoda po oceanskem dnu med Islandijo in Veliko Britanijo, ki bi omogočil izvoz poceni električne energije iz islandskih obnovljivih virov, potencialno celo do celinske Evrope [3, 4, 7, 8].

2.3 Upravno administrativna ureditev v Sloveniji

Slovenija je za namen lažjega upravljanja in komuniciranja države z državljani razdeljena na 58 upravnih enot, ki opravljajo naloge države in ministrstev na regionalni oziroma lokalni ravni. Lokalna samouprava je izvedena preko občin, ki jih je trenutno 212. Država je razdeljena na 10 volilnih okrajev in 12 statističnih regij, ki pa imajo bolj statistično vlogo in nimajo posebnega administrativnega pomena v sistemu javne uprave, le 12 **regionalnih razvojnih agencij** na primer spodbuja sodelovanje lokalnih skupnosti na regionalni ravni – znotraj regij, med regijami, pa tudi čezmejno. Za boljše upravljanje in vodenje države se že dlje časa načrtuje ustanovitev pokrajin s predpisanimi nalogami in pristojnostmi, ki bi razbremenile deloma državne institucije in deloma lokalne skupnosti, vendar do tega koraka predvsem zaradi pomanjkanja politične volje še ni prišlo [9].

Z odlokom leta 2000 je bila tudi za potrebe evropske statistike Slovenija razdeljena na 12 **statističnih regij** na ravni NUTS-3, kjer NUTS pomeni teritorialne enote za statistiko, ki so združene v dve kohezijski regiji na ravni NUTS-2 [9]:

- **Vzhodna Slovenija** (SI01) s statističnimi regijami: Pomurska, Podravska, Koroška, Savinjska, Zasavska, Spodnjeposavska, Jugovzhodna Slovenija in Notranjsko-kraška,
- **Zahodna Slovenija** (SI02) s statističnimi z regijami: Osrednjeslovenska, Gorenjska, Goriška in Obalno-Kraška.

2.3.1 Upravne enote

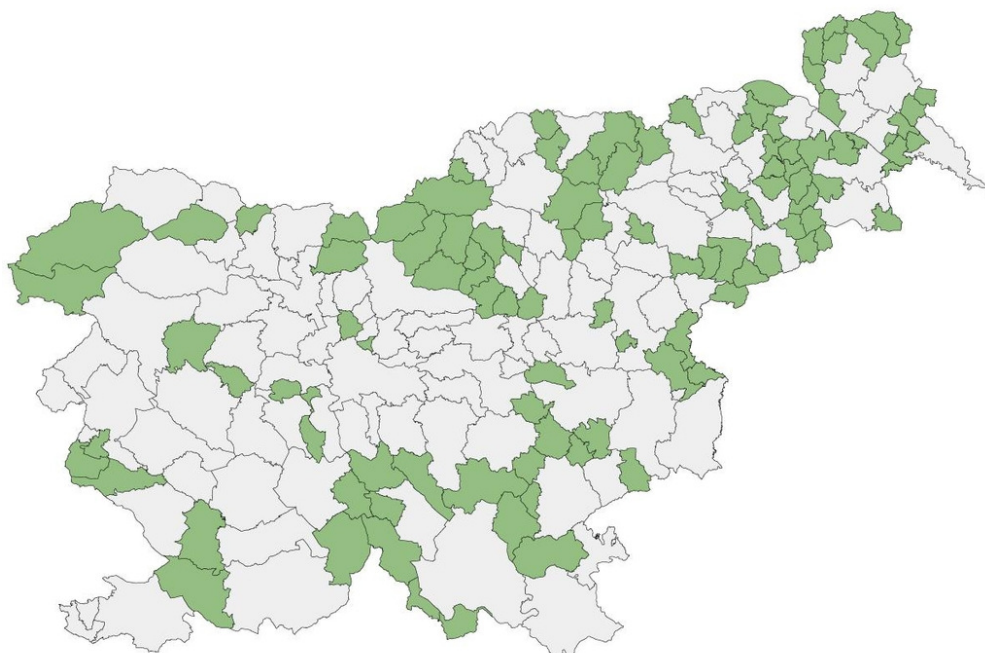
Upravna delitev Slovenije se izvaja z namenom optimizacije različnih upravno administrativnih postopkov med državljani in državo. Upravne enote so bile ustanovljene leta 1991, ko se je državna uprava popolnoma ločila od lokalne samouprave. Danes obstaja 58 upravnih enot, ki so odgovorne za izvajanje vseh upravnih nalog, ki ne spadajo na področje

lokalne samouprave in ki ne spadajo v področje posebnih upravnih enot, določenih s strani določenih ministrstev (kot sta Finančna uprava RS in Geodetska uprava RS) [9].

Najpomembnejša naloga upravnih enot s področja **pristojnosti glede ravnanja s prostorom** je izdaja gradbenih dovoljenj na svojem območju pristojnosti. V tem postopku upravna enota upošteva pristojno zakonodajo ter prostorske akte, sprejete tako s strani države, kot s strani občine, v kateri je objekt. Upravne enote tudi izdajajo uporabna dovoljenja in dovoljenja po Zakonu o ohranjanju narave in Zakonu o rudarstvu, vodijo postopke odmere nadomestila za degradacijo prostora in postopke v zvezi z razlastitvami nepremičnin ter objavljajo oglase za vsa kmetijska in gozdna zemljišča, ki so na prodaj na njihovem območju pristojnosti [11].

2.3.2 Občine v Sloveniji

Občine so v Sloveniji oblika lokalne samouprave. V skladu s trenutno zakonodajo je občina lokalno samoupravna skupnost, ki zagotavlja primarno izobrazbo, primarne zdravstvene domove, osnovno oskrbo za življenje, občinsko infrastrukturo, poštna storitve, finančne in bančne storitve, knjižnico in prostore za upravne aktivnosti lokalne skupnosti. Zakon določa, da mora občina imeti vsaj 5000 prebivalcev, kar pa ni nujno v primeru, da so izkazani posebni geografski, mejni, etnični, zgodovinski ali ekonomski razlogi (slika 1). Odvisno od tipa občine delimo na mestne (11) in navadne (201) občine [12].

Slika 1: Občine Slovenije – zelene so občine z manj kot 5000 prebivalci. Vir: Delo. http://www.delo.si/assets/media/picture/20130515/0515_ObcineZManjKot5000Preb.JPG?rev=6 (Pridobljeno 20. 8. 2015).

Občine pripravljajo programska izhodišča in smernice za sprejemanje prostorskih aktov, pripravljajo prostorske akte občine, ugotavljajo in potrjujejo usklajenost lokacijske dokumentacije, vodijo evidenco posegov v prostor in analizirajo stanje posegov v prostor, pripravljajo programe varstva okolja in študije ranljivosti okolja, pripravljajo sanacijske programe za odpravo posledic in virov obremenitve okolja in skrbijo za njihovo izvedbo,

opravljajo druge naloge varstva okolja in izvajajo strokovne naloge in dela za področje stanovanjske dejavnosti. Občine samostojno vodijo prostorsko politiko in so pristojne za sprejemanje občinskih prostorskih aktov (občinski prostorski načrt, občinski podrobni prostorski načrt). Ti morajo biti v skladu s strategijo prostorskega razvoja Republike Slovenije in upoštevati zahteve prostorskega urejanja različnih nosilcev urejanja prostora [12, 13].

2.4 Upravno administrativna ureditev Islandije

Ozemlje Islandije je v največji meri upravljano preko lokalne samouprave oziroma občin. Za naloge, ki jih mora državljanom zagotavljati država na regionalni ravni, skrbijo **Magistrati**, ki trenutno delujejo po sistemu 24 okrajnih magistratov, vendar so v procesu preoblikovanja v 9 okrajev z dodatnimi lokalnimi pisarnami [14]. Več o njihovem delovanju v poglavju 3.4.1.

Ozemlje Islandije je sicer za različne namene razdeljeno na različne načine: 8 **statističnih regij** na ravni NUTS-3, 7 zdravstvenih okrožij ter na volilna okrožja, ki jih je od leta 2003 šest, ko so število zmanjšali z osem zaradi prevelike neenakosti v uteži glasu volivcev iz različnih okrajev. Najpomembnejših je 8 statističnih regij, saj tej delitvi sledi tudi delitev na okrajna sodišča oziroma magistrature ter z nekaj izjemami sistem poštne številke [15].

Lokalne občine same odločijo, ali bi želele sodelovati z drugimi občinami na določenem projektu. Če se za sodelovanje odloči več občin, lahko projekt poimenujemo regionalni. Vse občine, ki podpišejo sprejet projekt oziroma načrt, so nato obvezane prenesti spremembe v občinske prostorske dokumente v skladu z dogovorjenim regionalnim načrtom [16, 17].

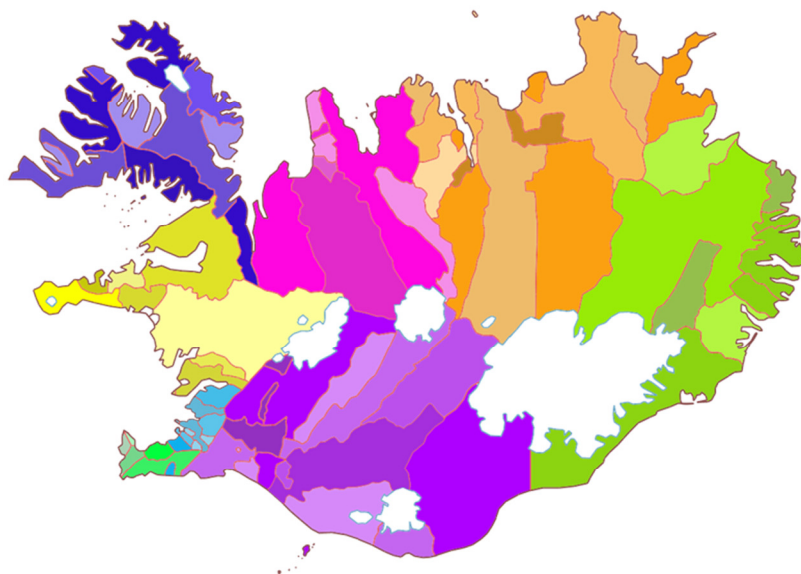
2.4.1 Občine Islandije

Občine na Islandiji so lokalna upravna območja (slika 2), ki ponujajo številne storitve za svoje prebivalce, kot so vrtci, osnovne šole, ravnanje z odpadki, socialne storitve, socialna oziroma javna stanovanja, javni prevoz, storitve za upokojene in invalide. Prav tako sprejemajo prostorske načrte s predvideno rabo tal in prostovoljno prevzemajo dodatne funkcije, če imajo sredstva zanje. Avtonomija občin nad svojimi zadevami je zagotovljena v Ustavi Islandije [18, 19].

Trend v zadnjih letih je prenos dodatnih funkcij in moči z države na občine. To je pokazalo potrebo po večjih občinah. Vlada spodbuja občine, da se združujejo, vendar je proces prostovoljen. Občine se same pogajajo o morebitnih združitvah in združitve mora biti potrjena s strani prebivalstva obeh občin na referendumu. Najpogosteje so sicer občine v združevanje prisiljene ob bankrotih. V tem primeru se bankrotirana občina pripoji k uspešnejši, ki s tem pridobi njeno imetje z bankami pa se dogovori za poplačilo dolgov ukinjene občine. Kljub temu se lahko občino z manj kot 50 prebivalci neprostovoljno priključi drugi občini [3, 10, 16, 18, 19].

Zakonske naloge lokalnih oblasti na Islandiji so različne, vendar jih lahko v grobem razdelimo na 3 kategorije [19]:

- **uprava**, ki vključuje spremljanje javnega zdravja ter gradnje in izdajanje raznih dovoljenj za poslovne in storitvene subjekte,
- **storitve blaginje** za posameznike in opredeljene skupine, kot so socialne storitve, vrtci, osnovne in glasbene šole, mladinske, športne in priložnostne dejavnosti, itd.
- **tehnične storitve**, ki jih rezidenti uživajo na splošno, kot so gradnja infrastrukture, komunalna dejavnost, gasilska dejavnost itd.

Slika 2: Občine in statistične regije Islandije. Vir: Wikipedia.

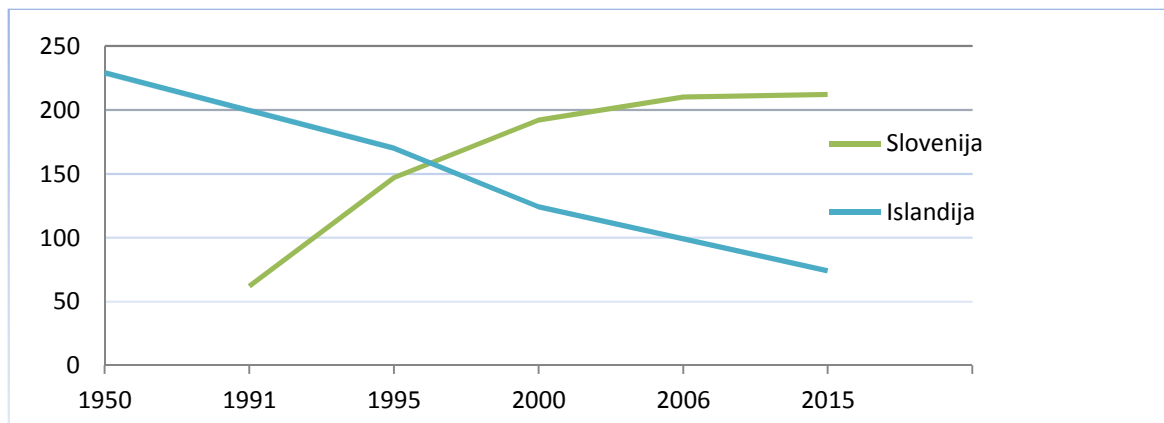
http://en.wikipedia.org/wiki/Municipalities_of_Iceland#mediaviewer/File:Sveitarf%C3%A9l%C3%B6g-landsv%C3%A6%C3%B0i.png (Pridobljeno 20. 8. 2015).

Islandske občine so zakonsko obvezane k sprejemu občinskega **prostorskega načrta** vsake 4 leta, sprejemajo tudi občinske podrobne prostorske načrte. Občine imajo popolno pristojnost nad svojim ozemljem, vendar so obvezane k zbiranju podatkov o javni infrastrukturi na svojem ozemlju ter pobiranju davka na nepremičnine, za katerega v veliki meri same določijo stopnjo obdavčitve. Občine lahko nekatere prostorske podatke dobijo od državne geodetske uprave, druge podatke in podatke višjih natančnosti morajo pridobiti same ali jih kupiti od zasebnih podjetij. Občine imajo lastne informacijske rešitve za prostorske podatke – geografske informacijske sisteme (GIS) ali najamejo sistem na komercialni osnovi. Veliko islandskih občin ima v lasti večino zemljišč na svojem območju. Največkrat podpišejo pogodbo z graditeljem na zemljišču za določeno obdobje (75 ali 99 let) ali za nedoločen čas in graditelju obračunajo uporabo zemljišča. Uporabnik mora plačati davek na nepremičnine, ki jih uporablja [16, 19, 20, 21].

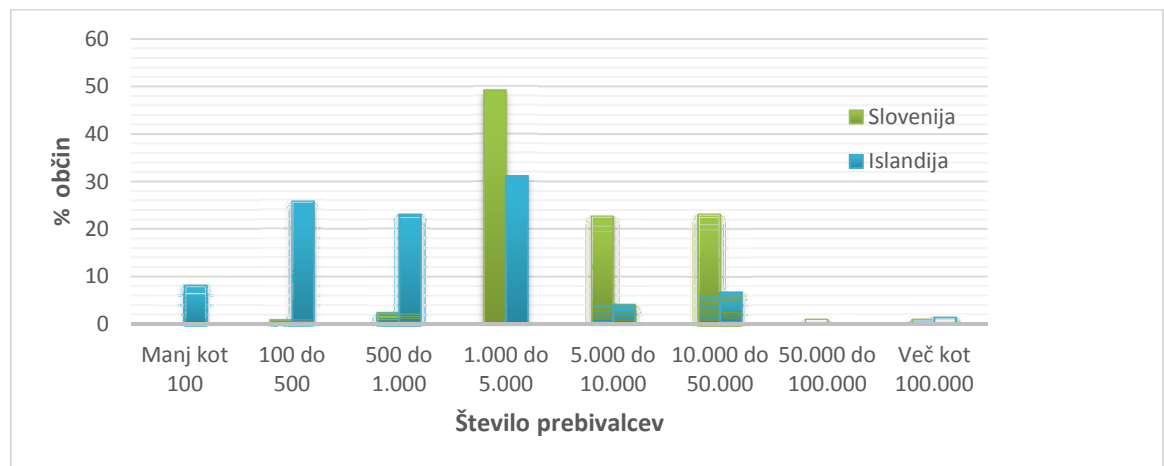
2.5 Primerjalna analiza lokalnih samoupravnih skupnosti v Sloveniji in na Islandiji

Pri primerjavi občin v Sloveniji in na Islandiji (glej prilogo B) vsekakor najhitreje opazimo razliko v spreminjanju števila občin. Medtem ko je na Islandiji od leta 1950 število občin z 229 upadlo na le 74, je v Sloveniji od leta 1991 s 62 narastlo na 212 (slika 3).

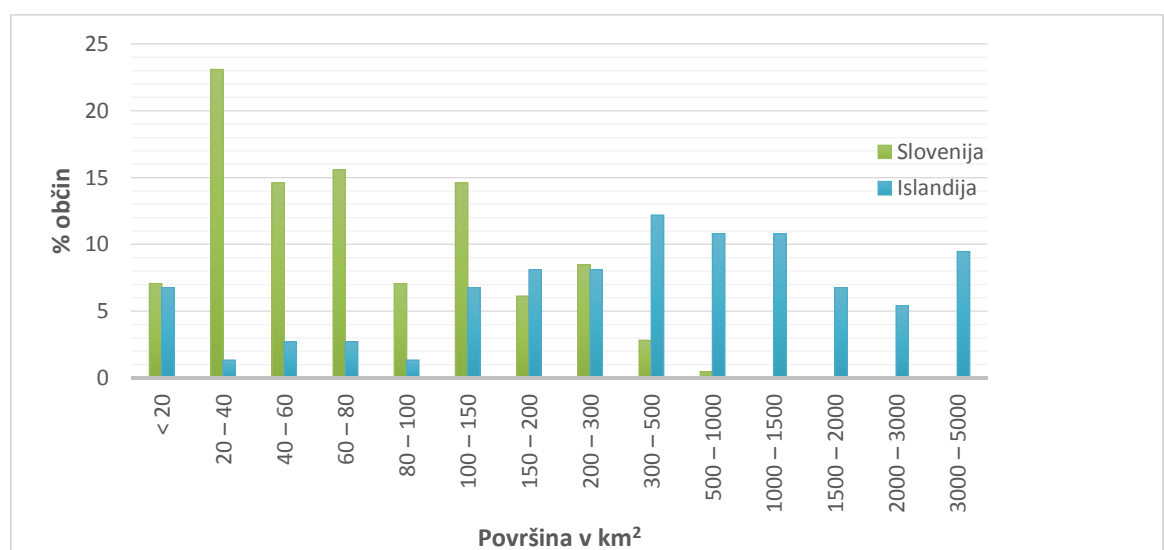
Pri primerjavi števila prebivalstva je v obeh državah največ občin s tisoč do pet tisoč prebivalci (slika 4), izjemna pa je razlika pri površinah (slika 5), saj je v Sloveniji največ občin velikosti 20 do 40 km², na Islandiji pa je večina občin večjih od 500 km² (glej tudi Prilogo B) V obeh primerih morajo občine zagotavljati osnovne storitve za življenje vsem prebivalcem, za kar so najprej potrebna finančna sredstva ter dober kader. Predvsem pri manjših občinah je lahko zagotavljanje tega problematično, težavna pa so tudi poznanstva, zaradi katerih se lahko prireja poslovanje [6, 7, 11, 16, 18, 19].

Slika 3: Gibanje števila občin v Sloveniji in na Islandiji. Vir podatkov: SURS, Wikipedia.

Slika 4: Razvrstitev občin v Sloveniji in na Islandiji po številu prebivalcev. Vir podatkov: SURS, Wikipedia.

Slika 5: Razvrstitev občin v Sloveniji in na Islandiji po površini. Vir podatkov: SURS, Wikipedia.

3 PREGLED PRISTOJNIH DRŽAVNIH ORGANIZACIJ IN INSTITUCIJ

V tem poglavju podajamo predstavitev institucij, ki imajo pomembno vlogo v sistemu zemljiške administracije v Sloveniji in na Islandiji. Predstavljamo vlogo, ureditev, organizacijo in glavne naloge ministrstev ter institucij, pristojnih za državno geodetsko službo, prostorsko načrtovanje in baze prostorskih podatkov, vključno z zemljiško knjigo oziroma institucijami, ki zagotavljajo pravno varnost nosilcem pravic na nepremičninah.

3.1 Ministrstva, pristojna za okolje in prostor

3.1.1 Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije

Prvo ministrstvo za okolje in prostor v Sloveniji je bilo ustanovljeno leta 1993. Od takrat so se njegova organiziranost, pristojnosti in poimenovanje večkrat spremenile. Leta 2012 je bilo ministrstvo ukinjeno in naloge iz delovnega področja, ki se nanašajo na okolje, je prevzelo takratno Ministrstvo za kmetijstvo in okolje; naloge z delovnega področja, ki se nanašajo na prostor, je prevzelo Ministrstvo za infrastrukturo in prostor. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi RS se je leta 2014 ponovno vzpostavilo Ministrstvo za okolje in prostor [22].

Delo na ministrstvu poteka znotraj **Direktorata za okolje, Direktorata za vode in investicije, Direktorata za prostor, graditev in stanovanja** ter **Sekretariata**. Direktorate dopolnjujejo kabinet ministrstva ter **podporne službe** za področja notranje revizije, EU in mednarodnega sodelovanja, odnosov z javnostmi ter sistemov okolja in prostora. Do leta 2004 je pod okriljem ministrstva kot samostojna institucija deloval Urad RS za prostorsko načrtovanje, ki se je s 1. 1. 2004 preoblikoval v notranjo organizacijsko enoto ministrstva in danes deluje kot Direktorat za prostor, graditev in stanovanja [22, 23].

Pod okriljem ministrstva delujejo naslednji organi: **Agencija RS za okolje, Geodetska uprava RS, Inšpektorat RS za okolje in prostor** ter **Uprava RS za jedrsko varnost** [22].

Ministrstvo za okolje in prostor med nameni delovanja navaja zagotavljanje odprtosti oblikovanja in uveljavljanja politik ter ukrepov trajnostnega razvoja s spodbujanjem sodelovanja posameznikov, skupin, lokalnih skupnosti in organizacij civilne družbe ter izvaja naloge in projekte za povečevanje odgovornosti družbe za stanje v okolju, naravi in prostoru. Usmerjalo naj bi prostorski razvoj mest, trgov in vasi tako, da se ohranjajo in razvijajo kakovosti stavbne, naselbinske dediščine ter kulturne krajine in obenem omogočajo gospodarski, družbeni in kulturni razvoj v prostoru. Zagotavljalo naj bi takšen razvoj v prostoru, ki omogoča čim manjše posledice ob naravnih nesrečah in v ekonomskih stroških vključuje tudi okoljske stroške. Ministrstvo je zadolženo tudi za vzpostavljanje mehanizmov solidarnostne pomoči ob naravnih nesrečah, skrbi za kakovost in ustrezno zalogo voda ter je zadolženo za zagotavljanje pogojev za enakopravno sodelovanje v EU in mednarodno na področjih infrastrukturnega povezovanja ter okoljskih standardov in pravil [22].

3.1.1.1 Geodetska uprava Republike Slovenije

Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS) je odgovorna za osnovne podatke o prostoru in nepremičninah ter zagotavlja storitve v zvezi z registracijo sprememb v prostoru in na nepremičninah, ima vlogo koordinatorja na področju nepremičninskega sistema in

prostorskih infrastrukturnih podatkov in v sodelovanju z ministrstvom za finance implementira množično vrednotenje nepremičnin s ciljem ustvariti temelje za uspešno in učinkovito nepremičninsko administracijo in pridobivanje podatkov za objektivno in celovito nepremičninsko obdavčitev, kakor tudi povečano učinkovitost nepremičninskega trga [24].

GURS skrbi za pogoje, potrebne za implementiranje geodetskih meritev in zagotavlja usklajenost državnega koordinatnega sistema z Evropskim koordinatnim sistemom. Med strateškimi **cilji** geodetska uprava navaja podporo razvoju nepremičninskega administrativnega sistema in topografskega sistema s ciljem podpore implementaciji politik prostorskega načrtovanja, kakor tudi kmetijskim in zemljiškim politikam na osnovi nepremičninskih in prostorskih podatkov oziroma kazalnikov na teh osnovah. Podpirala naj bi razvoj osnovnega geodetskega sistema s ciljem razvoja modernih geodetskih metod, pridobivanjem podatkov in vzpostavljanjem novih storitev, ki temeljijo na satelitskih tehnologijah za pozicioniranje [24].

Geodetsko upravo RS sestavljajo **Glavni urad, Urad za nepremičnine, Urad za množično vrednotenje nepremičnin, Urad za geodezijo in 12 območnih geodetskih uprav**. Geodetska uprava zaposluje 461 sodelavcev in ima letni proračun 20,1 milijonov €. Prihodki s trga znašajo približno 0,9 milijonov €, sicer je popolnoma financirana s strani države [23, 24].

Uradi v sodelovanju z območnimi geodetskimi upravami izvajajo skupne **naloge**, med katere spadajo priprava letnega programa in poročila o njegovem izvajanju, organizacija in nadzor dela območnih geodetskih uprav, zagotavljanje enovitega izvajanja storitvenih nalog geodetske uprave, usmeritev izvajanja razvojnih nalog, priprava predpisov s področja geodetske dejavnosti in zagotavljanje izvajanja mednarodnih obveznosti državne geodetske službe [24].

Geodetska uprava RS izvaja **projekte** s ciljem povečanja kakovosti in natančnosti podatkov ter učinkovitost dela državne geodetske službe, med drugimi Digitalni model reliefa, Kataster gospodarske javne infrastrukture, Zemljiški kataster, Kataster stavb, Register prostorskih enot, Register zemljepisnih imen, razvoj mreže permanentnih GNSS-postaj, pridobivanje podatkov za državno topografsko karto v merilu 1 : 5000 in elektronski dostop do podatkov [23].

Pod okriljem Geodetske uprave RS deluje 12 **območnih geodetskih uprav**, ki so nadalje razdeljene na 33 lokalnih pisarn geodetske uprave. Te so bile ustanovljene z razlogom racionalizacije delovanja in večje dostopnosti upravnih in strokovnih nalog in storitev, ki jih Geodetska uprava RS izvaja in v preteklih letih se je njihovo število nekoliko zmanjšalo. Vsi podatki so dostopni na spletu ali v kateri koli izmed omenjenih izpostav. Večina procesov se lahko sproži na kateri koli izpostavi in delo se lahko kasneje dodeli tudi drugi izpostavi, v kolikor je količina dela neenakomerna, saj se vse vloge vodijo v digitalni obliki [24].

3.1.1.2 Mednarodno sodelovanje

Ministrstvo za okolje in prostor deluje v okviru EU in nasploh v mednarodnih odnosih z namenom prispevanja k skupnemu reševanju čezmejnih in mednarodnih vprašanj na področjih svojih pristojnosti in z namenom uveljavljanja potreb in interesov Republike Slovenije v mednarodni skupnosti. Nekateri pomembnejši projekti so [22]:

- EU programa med-regionalnega sodelovanja ESPON in URBACT,

- teritorialna kohezija EU,
- proces priprave Urbane Agende EU,
- CEMAT – Neformalna konferenca ministrov odgovornih za prostorsko/regionalno planiranje Sveta Evrope,
- Alpska konvencija.

Geodetska uprava RS se v skladu s smernicami deklaracije državnega zbora za zunanjo politiko RS in nalog, zapisanih v zakonodaji državne geodetske službe, osredotoča na mednarodne aktivnosti na področjih delovanja v institucijah EU in sodelovanja s sosednjimi državami, državami v regiji jugovzhodne Evrope ter z drugimi državami. GURS med drugim sodeluje na naslednjih mednarodnih projektih [24]:

- EuroGraphics,
- UNGEGN,
- UN/ECE Delovna skupina za zemljiško administracijo,
- Stalni odbor za katastrofe v Evropski Uniji.
- INSPIRE – implementacija evropske direktive.

3.1.2 Ministrstvo za okolje in naravne vire Islandije

Ministrstvo za okolje in naravne vire je bilo ustanovljeno leta 1990 in je najmlajše ministrstvo v islandski administraciji. Z ustanovitvijo ministrstva so bili postavljeni okviri za vlado, da lahko formulira in izvaja integrirano politiko o okoljskih vprašanjih [25].

Islandsko Ministrstvo za okolje in naravne vire formulira in uveljavlja politike islandske vlade, ki se dotikajo področja okolja. Ministrstvo nadzoruje postopke v zvezi z islandsko naravo in ohranjenem le-te, z rekreacijo na prostem, upravljanjem z divjim življenjem in zaščito živali, preprečevanjem onesnaževanja in požarov, higieno, prostorskim načrtovanjem in gradnjo, zaščito pred plazovi, meteorologijo, geodezijo in kartografijo, gozdarstvom in ohranjanjem tal, spremljanjem stanja v okolju in nadzorom [25].

Delo na ministrstvu je razdeljeno na oddelke: **Zemlja in naravna dediščina, Oceani, voda in podnebje, Okolje in prostorsko načrtovanje, Finance in administracija**. Trenutno je na ministrstvu zaposlenih 41 sodelavcev. Pod okriljem Ministrstva za okolje in naravne vire delujejo: Agencija za okolje Islandije, Islandska gradbena uprava, Islandske gozdarske storitve, Iceland Geosurvey, Inštitut za naravno dediščino, Inštitut za sladkovodno ribištvo, Raziskovalna postaja na jezeru Myvatn, Urad za meteorologijo, Državna geodetska uprava Islandije, Agencija za prostorsko načrtovanje, Islandski sklad za recikliranje, Storitve za ohranitev tal Islandije, Arktični inštitut Stefansson in nacionalni park Vatnajökull [25].

Ministrstvo za okolje in naravne vire **na področju okolja in prostorskega načrtovanja** skrbi za zadeve v zvezi z načrtovanjem in gradnjo, meritvami vplivov na okolje, požarno varnost, geodezijo in kartografijo. Med nalogami na tem področju so priprava splošnega državnega prostorskega načrta za vso državo, priprava načrtov rabe zemljišč, razvoj državnega informacijskega sistema in priprava podatkovne baze digitalnih kart za celotno Islandijo. Organizacije v okviru ministrstva, ki delujejo na teh področjih, so Državna agencija za prostorsko načrtovanje, Islandska geodetska uprava in Islandska uprava za požarno varnost [25].

3.1.2.1 Državna geodetska uprava Islandije

Islandska geodetska uprava (*Landmaelingar*) s sedežem v Akranesu je vodilna raziskovalna institucija pod okriljem Ministrstva za okolje in naravne vire. Njena vloga je, da zbira, obdeluje, hrani in posreduje prostorske podatke o Islandiji. Organizacija deluje na eni strani v skladu z Zakonom o geodeziji in osnovni kartografiji, na drugi pa v skladu z Zakonom o infrastrukturi za digitalne prostorske podatke [26].

Glavna **področja** dela državne geodetske uprave Islandije so predvsem zbiranje osnovnih prostorskih podatkov o državi, kartiranje, vzpostavljanje in vzdrževanje državnega koordinatnega sistema in vzdrževanje osnovne infrastrukture za prostorske podatke. Poleg teh velikih projektov organizacija sodeluje tudi pri nastanku politik na področjih geodezije, kartiranja in infrastrukture za prostorske podatke, dokumentiranju in posredovanju geografskih informacij, izdelavi in uporabi standardov na področju geografskih informacij ter obsežnem sodelovanju na Islandiji in mednarodno. Z večjo dostopnostjo podatkov namreč zagotavljajo nove priložnosti za njihovo uporabo in inovacije [26].

Delo je organizirano v treh uradih: **Urad generalnega direktorja**, **Urad za meritve in geografske informacije** ter **Urad za komunikacije in infrastrukturo**, ki jih dopolnjujejo podporni strokovni sodelavci. Skupaj je na Islandske geodetske uprave zaposlenih 28 sodelavcev. Njen letni proračun znaša približno 1,7 milijonov evrov, od tega je 0,1 milijonov evrov od prodaje, tako da je 92 % financirana s strani države. Islandska geodetska uprava izpostavlja, da so natančnost, uporabnost in inovativnost podatkov in storitev temeljne vrednote poslovanja. Hkrati je tudi večkratna prejemnica nagrade za najboljše delovno okolje, ki je podeljena na podlagi zadovoljstva vseh zaposlenih v javnih organizacijah na Islandiji [25, 26].

Med pomembnejšimi projekti Islandske geodetske uprave so vodenje in izvajanje EU direktive INSPIRE na Islandiji, skrb za izvrševanje Zakona o infrastrukturi za digitalne podatke ter izvajanje meritev in izračunov državnega referenčnega sistema ISNET2004 [26, 27].

Islandska geodetska uprava sodeluje z organizacijami, ministrstvi, občinami in podjetji na področju geografije, kar je zelo pomembno za uspeh v osnovnih nalogah na področju geodezije in kartiranja v tej državi. Obstajajo številna partnerstva z agencijami in občinami s ciljem doseganja največje učinkovitosti projektov ter izmenjave informacij in znanja [26].

3.1.2.2 Islandska Državna agencija za prostorsko načrtovanje

Državna agencija za prostorsko načrtovanje (*Skipulagsstofnun*) je državni organ v okviru Ministrstva za okolje in naravne vire, ki je odgovoren za upravljanje in izvajanje Zakona o načrtovanju, Zakona o presoji vplivov na okolje (EIA) in Zakona o strateški okoljski presoji (SEA) [27].

Delo na agenciji poteka s poudarkom na tiskem in projektne delu. Organizacijsko strukturo sestavljajo štiri osnovna področja: **politika in razvoj**, **načrtovanje**, **projekti prenove** ter **okolje**, ki jih dopolnjujeta podporni enoti *pravna služba* ter *operacije in storitve*. Skupno je na Agenciji za prostorsko načrtovanje zaposlenih 22 sodelavcev [28].

Med glavnimi nalogami agencije je svetovanje glede vprašanj prostorskega načrtovanja, pomoč lokalnim skupnostim pri pripravi prostorskih načrtov ter pregled in odobritev prostorskih načrtov, ki jih sprejemajo lokalne skupnosti. Državna agencija za prostorsko načrtovanje je odgovorna za pripravo strategije državnega prostorskega načrtovanja Islandije, ki jo pripravlja v imenu Ministrstva za okolje in naravne vire [16, 28]

Agencija nadzira izvajanje EIA- in SEA-aktov in daje smernice v skladu z njimi. V postopku presoje vplivov na okolje je vloga agencije, da javnost seznanji z investitorjevo izjavo o začetnem stanju o okolju ter ji ponudi možnost, da poda pripombe in dodatne informacije. Agencija sprejema odločitve na podlagi Zakona o presoji vplivov na okolje in odobritvenih EIA vpoglednih dokumentov ter izda mnenje o končnem vplivu na okolje predlagane investicije (projekta). V procesu SEA agencija sodeluje pri procesu določanja obsega in pri oceni okoljskih poročil [16, 28].

3.1.2.3 Mednarodno sodelovanje

Ministrstvo za okolje in naravne vire skrbi za implementacijo mednarodnih dogovorov za zaščito okolja, katerih podpisnica je tudi Islandija. Sodeluje pri okoljskih prizadevanjih mnogih mednarodnih organizacij, kot so Združeni narodi, Svet Evrope in OECD. Ministrstvo vodi okoljske in prehranske vidike Dogovora o EEA. Na Islandiji so naslednje mednarodne organizacije, s katerimi sodeluje ministrstvo za okolje in naravne vire [25]:

- CAFF za varovanje biosfere (angl. *Arctic Council*),
- PAME za ohranjanje morskega okolja (angl. *Arctic Council*),
- Stefansson Arctic Institute za okoljska vprašanja (angl. *Nothern Hemisphere*).

Islandska geodetska uprava sodeluje z več mednarodnimi partnerji in na več mednarodnih projektih, zlasti v Skandinaviji ter Evropi. Nekateri izmed teh mednarodnih projektov so [27]:

- Nordic Cooperation za področje geografskih informacij in lastninskih seznamov,
- Nordic Commission of Geodesy,
- EuroGeographics,
- Arctic Spatial Data Infrastructure (Arctic SDI),
- The Harmonised European Land Monitoring research.

3.2 Zemljiška knjiga oziroma registri nepremičnin

3.2.1 Zemljiška knjiga Republike Slovenije

Zemljiška knjiga je javni register, ki vsebuje zapise in informacije o podatkih o nepremičninah, pravicah na nepremičninah, upravičencih do teh pravic in pravnih dejstvih, vpisanih v glavnem registru. Je javna evidenca, v katero je potreben vpis vsake posamezne nepremičnine ter vseh sprememb v lastništvu, stvarnih pravicah, pravic obveznosti in o pravnih dejstvih. Pod stvarnimi pravicami so vključene pravica do lastnine, zemljiških dajatev, hipoteke in služnosti. Pod pravnimi obveznostnimi so vključeni najemi in zakupi, možnosti, prepovedi koriščenja in odtujitve ali posamezne pravice v javno korist. Zemljiška knjiga zagotavlja pravno varnost nosilcem pravic na nepremičninah, če so registrirani v zemljiški knjigi [29, 39].

Pristojnosti v zvezi z zemljiško knjigo ima Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Podatki se hranijo v zemljiški knjigi Okrajnega sodišča, na območju katerega se nepremičnina nahaja.

Pristojnosti Okrajnega sodišča v zvezi z zemljiško knjigo so: opravljanje, vnos, vpis, odločanje o spisih, vodenje zbirke zapisov [29].

Informacije, ki so na voljo, so podatki o nepremičninah, pravice v zvezi z nepremičninami, upravičenci do teh pravic in pravna dejstva, ki so vključena v glavnem registru. Tiskane kopije izpisov iz zemljiške knjige, zgodovinski izpisi iz zemljiške knjige in overjeni izpisi iz zemljiške knjige so na voljo na okrajnih sodiščih, kjer je potrebno za izpis plačati takso, ter tudi brezplačno na spletnem portalu e-Sodišče, ki deluje od leta 2011, ko je nadomestil prejšnji portal iz leta 2005; <https://evloziosce.sodisce.si/esodstvo/index.html> [29].

Vsak list v zemljiški knjigi se začne s številko zemljiščne parcele, ki je ista v zemljiški knjigi in v zemljiškem katastru, ali s številko zemljiškooknjižnega vpisa. Zemljiška knjiga in zemljiški kataster (v pristojnosti Geodetske uprave RS) tvorita celovito zbirko podatkov o lastništvu nepremičnin v Republiki Sloveniji [29, 30].

3.2.1.1 Okrajna sodišča

Podatki iz zemljiške knjige se vodijo in shranjujejo na Okrajnih sodiščih, ki jih je v Sloveniji 44 in vsako pokriva podatke za svoje območje (slika 6). Začetek postopka spremembe v zemljiški knjigi je treba sprožiti na pristojnem Okrajnem sodišču. Vsi podatki iz zemljiške knjige vseh okrožij v državi se shranjujejo tudi na spletnem portalu e-Sodstvo [29].

Slika 6: Okrajnih sodišča v Sloveniji. Vir: Vrhovno sodišče RS.

http://www.sodisce.si/sodisca/sodni_sistem/zemljevid_pristojnosti/ (Pridobljeno 20. 8. 2015).

3.2.2 Registri Islandije

Registri Islandije upravljajo s podatki o islandskih rezidentih in nepremičninah ter zagotavljajo povezane storitve, kot so poročila, omogočajo digitalnega dostopa do registrov in izdajo certifikatov, potnih listov, osebnih izkaznic in *Islykiill* (islandski digitalni certifikat za potrjevanje identitete). Registri Islandije so odgovorni tudi za delovaje in razvoj nacionalnega portala www.island.is. Podatki o prodajnih cenah nepremičnin in način plačila vsake prodajne

transakcije so zbrani v podatkovni bazi nepremičninskega registra in se uporabljajo za izračun ekonomskih kazalcev, kot je indeks cen nepremičnin [31].

Registri Islandije delujejo pod okriljem Ministrstva za notranje zadeve, zaposlujejo 109 sodelavcev in so organizirani v uradih: **eUprava, Informacijska tehnologija, Finance, Kadrovska služba** ter **Pisarna v Akureyriju**, od koder se primarno vodijo dejavnosti Nepremičninskega registra. Skrbijo za nemoteno delovanje treh registrov [31]:

- Nacionalni register,
- Nepremičninski register,
- Vrednotenje in ekonomija.

Islandski **Nepremičninski register** je bil ustanovljen kot vladna agencija v letu 1976 v okviru Ministrstva za finance. Odgovoren je za zbiranje, obdelavo, shranjevanje in objavljanje nepremičninskih podatkov, kot so podatki o trgu, ki jih uporabljajo državne in lokalne upravne ustanove, nepremičninski posredniki in finančni sektor [31].

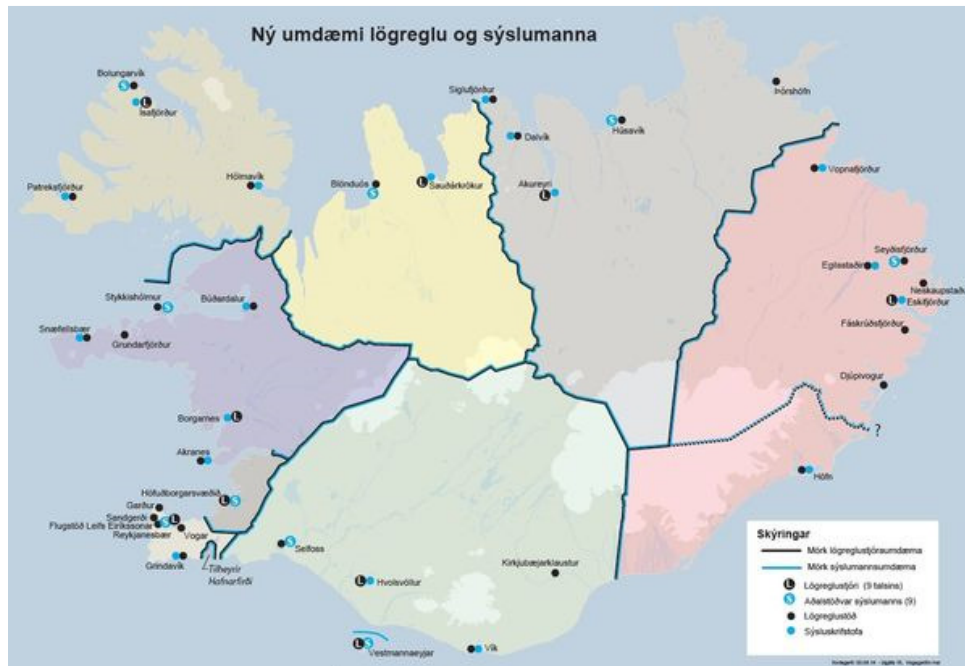
Podatke o nepremičninskem trgu analizira in objavlja na podlagi podatkov o prodaji nepremičnin, ki jih zbira že od leta 1980. Podatki o prodajnih cenah nepremičnin in način plačila vsake prodajne transakcije so zbrani v **podatkovni bazi nepremičninskega registra** in se uporabljajo za izračun ekonomskih kazalcev, kot so indeks cen nepremičnin. Podatkovna baza nepremičninskega registra je sestavljena iz štirih delov: Naslov in interesi, Podlaga, Gradnja, Vrednotenje. **Usklajen postopek registracije** s sodelovanjem z občinskimi uradi za prostorsko načrtovanje in gradnjo, kakor tudi z okrajnimi magistrati na ravni celotne države zagotavlja, da so vsi podatki o nepremičnini zbrani le enkrat v centralni podatkovni bazi. S sprejemom (uveljavitvijo) Islandske Podatkovne baze nepremičninskega registra sedaj vse relevantne vladne in lokalne ustanove za razvoj nepremičnin in registracijo vpisujejo in obdelujejo podatke o rabi zemljišč in stavbah centralizirano [14, 31].

Registri Islandije na podlagi podatkov v Nepremičninskem registru izvajajo vrednotenje nepremičnin za potrebe obdavčenja ter vrednotenje stavb in delov stavb za obvezno stanovanjsko požarno zavarovanje. Več o tem v poglavju 4.4.6.

3.2.2.1 Magistrati

Islandski Magistrati imajo med drugimi pristojnostmi in nalogami tudi odgovornost prenosa lastništva nepremičnin. Trenutno obstaja 24 okrajnih magistratov (slika 7), vendar so v procesu zmanjševanja na 9 okrožij z enim ali več lokalnim uradom [14].

Nov lastnik nepremičnine je po zakonu dolžan kupo-prodajno pogodbo predložiti Magistratu v roku 2 mesecev od podpisa. Če tega roka ne upošteva, mu je izrečena manjša globa, ki pa s časom narašča. Magistrati uporabljajo sistem in podatkovno bazo Registrov Islandije, v kateri najprej preverijo obstoječe podatke in nato vpišejo novega lastnika. Dokumentacijo v obliki skenogramov dodajo v podatkovno bazo. Če želite izvedeti, kdo je lastnik določene nepremičnine, lahko pokličete Registre Islandije, ki vam informacijo posredujejo brezplačno, ali obiščete Magistrat, kjer vam proti plačilu upravne takse izdajo overjeno kopijo podatkov [14].

Slika 7: Nova organiziranost islandskih magistratov. Vir: Timinn.

<http://timinn.is/media/197293539/syslumenn-kort.jpg> (Pridobljeno 20. 8. 2015).

3.3 Druge ustanove in organizacije na državni ravni s področja obravnave

V tem podpoglavju na kratko predstavljamo druge ustanove in organizacije, ki delujejo na področjih geodezije, kartografije, prostorskega načrtovanja in geoinformacijskih sistemov (GIS) v Sloveniji in na Islandiji.

3.3.1 Arhiv Republike Slovenije

Arhiv RS med drugo dokumentacijo shranjuje tudi zgodovinske karte in prostorske podatke. Večina kart je skeniranih in javnosti brezplačno na voljo na spletu [32]

Prvi sistematični popisi zemljišč in kasneje katastrska izmera slovenskega ozemlja so se bili izvedeni še v okviru Avstro-Ogrske monarhije [32]:

- 1748–1756: Terezijanski kataster (Marija Terezija),
- 1789–1790: Jožefinski kataster (Jožef II.),
- 1818–1828: Franciscejski kataster (Franc I.).

3.3.2 Geodetski inštitut Slovenije

Geodetski inštitut Slovenije je samostojni zavod, ki poleg tržne dejavnosti izvaja naloge, določene v letnem programu dela GURS. Ima približno 40 zaposlenih, ki delajo po principu projektnega upravljanja na nalogah javnih storitev, storitev v javnem interesu ter storitev proti plačilu za lokalne samoupravne skupnosti in druge pogodbene partnerje (raziskave in razvoj, naloge sofinancirane iz skladov EU in naloge za trg) [33].

Področja znanja in delovanja so geodezija, kartografija, hidrografija, daljinsko zaznavanje, nepremičnine ter informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) [33].

3.3.3 CEKTRA, Slovenija

Centre for Knowledge Transfer oziroma Center za prenos znanja je interdisciplinarna nevladna organizacija, ki opravlja organizacijske, izobraževalne, promocijske in infrastrukturne dejavnosti ter zagotavlja neposredno izmenjavo informacij med raziskovalci, strokovnjaki in končnimi uporabniki. CEKTRA je član mednarodnih organizacij EARMA, EUROGI in SIST (TC GI) [34].

S partnerstvi in aktivnim sodelovanjem v različnih projektih center oziroma člani njegovega omrežja uspešno širijo svoje aktivnosti na področju raziskav in razvoja. CEKTRA je posebej aktiven na področjih geografskih informacij, izdelkov in storitev, ki temeljijo na informacijsko-komunikacijskih tehnologijah (IKT) ter e-vladnih in pravnih rešitev [34].

3.3.4 LISA, Islandija

Nacionalna delovna skupina za geoinformacijske informacije oziroma LISA predstavlja mesto sodelovanja na področju geografskih informacij na Islandiji in je forum za razpravo in razvoj GIS. Ustanovljena je bila leta 1994 in se financira iz članarine [35].

Glavni namen je zagotoviti temelj za sodelovanje in povezovanje na različnih ravneh na področju geografskih informacij za predstavnike javnih in zasebnih strank kot tudi posameznikov, omogočiti dostop do strokovnih informacij, razpravljati o skupnih interesih ter oblikovati skupne cilje in sredstva za doseg le-teh. Cilj je zagotoviti najboljše rešitve za člane in za družbo na sploh. Delovna skupina LISA je odgovorna za začetek projektov, kot so Državna služba za metapodatke, Državni katalog FEATURE in Geoinformacijski slovar [35].

3.3.5 ISOR – Iceland GeoSurvey

Iceland GeoSurvey je samo-financirana neprofitna organizacija v državni lasti. Ne prejema neposrednega financiranja s strani države, ampak deluje na podlagi projektnega in pogodbenega dela [36].

Organizacija nudi svetovanje, usposabljanje in znanstvene storitve islandski industriji električne energije, islandski vladi ter vrsti tujim podjetjem in vladam po vsem svetu. Čeprav je njihov poudarek na raziskovanju, razvoju in uporabi geotermalne energije, imajo znanje in izkušnje na veliko drugih področjih, povezano z geo-znanostmi, vključno s študijami podzemne vode, morske geologije, spremljanjem stanja okolja in geodezijo [36].

4 PROSTORSKA PODATKOVNA INFRASTRUKTURA

Prostorski podatki so pomembni podatki za vsako skupnost, ki zagotavlja odprt dostop do informacij v zvezi z okoljem in naravo. Prostorski podatki so prav tako pomembni za podporo vladnim politikam na različnih področjih, kot so na primer gradbeništvo, prostorsko načrtovanje, okoljska vprašanja in spremljanje naravnih nesreč. Dobra prostorska podatkovna infrastruktura je osnova za pridobivanje kakovostnih prostorskih podatkov in omogoča njihovo učinkovito uporabo tako državnim institucijam kot posameznikom in podjetjem. V tem poglavju predstavljamo najpomembnejšo prostorsko podatkovno infrastrukturo v Sloveniji in na Islandiji.

4.1 Implementacija direktive INSPIRE

Ključni cilj direktive INSPIRE je, da postane več in bolj kakovostnih prostorskih podatkov dostopnih s poudarkom na informacijah, ki so pomembne za spremljanje in izboljšanje okolja. To vključuje tla, vodo in naravno krajino. Direktiva ne zahteva novega zbiranja podatkov, vendar je oblikovana za doseg najboljših možnih rezultatov z uporabo obstoječih podatkov o okolju z učinkovitejšim razvrščanjem, oblikovanjem storitev za večjo dostopnost in interaktivnost za druge stranke ter preprečevanjem ovir za širšo uporabo prostorskih podatkov [37].

Projekt, ki se je začel izvajati leta 2007, ima cilj do leta 2019 implementirati predlagana pravila, omogočiti izmenjavo 34 različnih tematskih prostorskih podatkov in na podlagi le-teh vzpostaviti mrežo storitev, ki bodo na voljo različnim uporabnikom (glej Prilogo C). Direktiva sledi načelom enkratnega zbiranja podatkov, povezavi in deljenju podatkov po vsej Evropi, uporabnosti podatkov v različnih merilih, dobri prostorski podatki kot pogoj za dobro vladanje ter vzpostavitev uporabniku prijaznega sistema [37].

4.1.1 Implementacija direktive INSPIRE v Sloveniji

Implementacija direktive INSPIRE v Sloveniji se je začela leta 2007, ko je bil tudi ustanovljen poseben odbor za nadzor izvajanja direktive. Postopek vodi Geodetska uprava, ki sledi smernicam, kot so opredeljene v direktivi in povzete v Zakonu o infrastrukturi za prostorske podatke. Podroben opis prilagoditev in implementacije direktive INSPIRE in metapodatkovne zbirke so na voljo na Slovenskem INSPIRE Geoportalu (<http://www.geoportal.gov.si/>), kjer so tudi povezave do drugih portalov, na katerih so prostorski podatki na voljo uporabniku [38].

Od konca leta 2014 so na voljo na novo zbrani in obširno preoblikovani obstoječi prostorski podatki iz aneksov I in II. Preostali podatki iz aneksa I bodo po načrtu na voljo do junija 2017. Drugi podatki, ki ustrezajo temam iz aneksov II in III, naj bi bili na voljo v skladu z določbami izvedbenih pravil direktije INSPIRE do maja 2019 [38].

4.1.2 Implementacija direktive INSPIRE na Islandiji

Ker Islandija ni članica Evropske unije, ampak sodeluje pri projektu kot članica Evropskega ekonomskega prostora (EEA), nima iste časovnice kot Slovenija, saj ima pravico do 3 letnega zamika pri implementaciji direktive INSPIRE. Koordinacijski odbor za prostorsko podatkovno infrastrukturo je bil imenovan v letu 2011 s strani Ministra za okolje in naravne vire. Odbor sedaj nadzoruje proces zbiranja in vrednotenja podatkov s preverjanjem, kateri

podatki so na voljo kje in zakaj. Druga faza postopka je preverjanje, če so podatki potrebni ter če in kako jih je mogoče izboljšati [27].

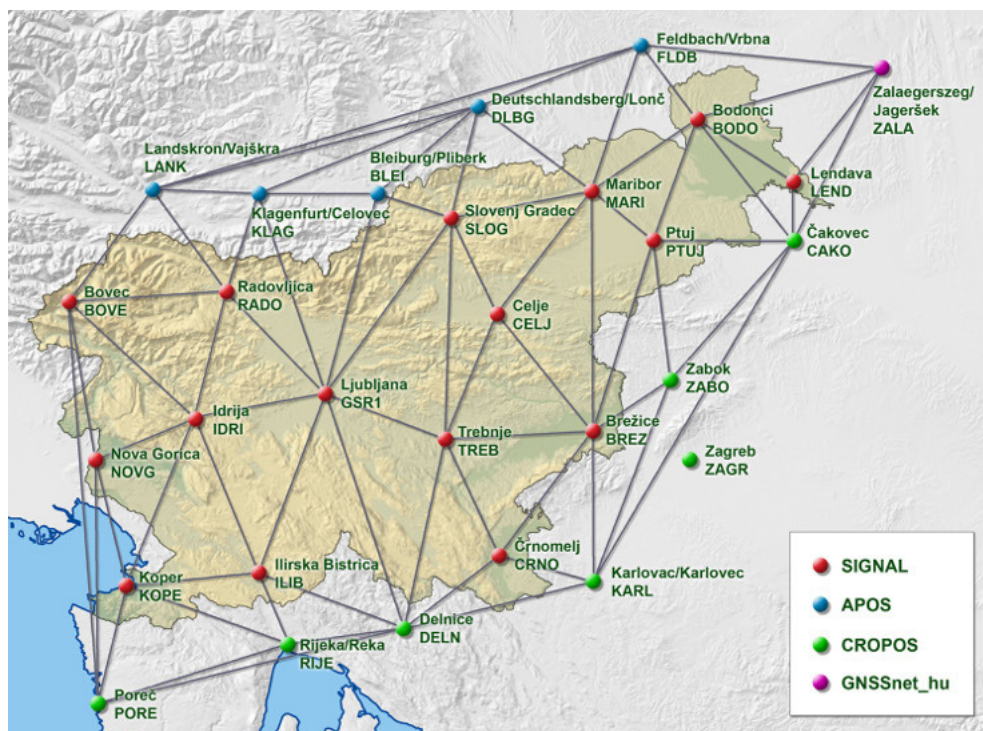
Kratkoročni cilj je izdelava končnega poročila o stanju podatkov za podatkovne baze iz aneksov I in II. Prihodnje leto se bo začelo zbiranje podatkov iz aneksa III in potem bo sledilo preoblikovanje in prilagoditev podatkov direktivi INSPIRE. Islandski Geoportal je na voljo na spletni strani geodetske uprave (<http://gatt.lmi.is/geoportal122/catalog/main/home.page>) [26, 27].

4.2 Državni referenčni sistem

Danes zagotavljanje kakovostnega državnega referenčnega sistema predstavlja osnovno geoinformacijsko infrastrukturo vsake države, saj omogoča izvedbo visoko natančnih meritev z uporabo globalnih satelitskih navigacijskih sistemov tako državi kot geodetskim podjetjem in drugim uporabnikom. S hitrim razvojem geolokacijskih rešitev prav tako omogoča široko uporabo le-teh posameznikom ter predstavlja osnovo, na katerem lahko sodobna informacijska podjetja gradijo svoje storitve in kot tak predstavlja enega izmed temeljev za visoko tehnološki razvoj.

4.2.1 Slovenski državni referenčni sistem SIGNAL

SIGNAL (Slovenija-Geodezija-Navigacija-Lokacija) je državna mreža permanentnih postaj GNSS. Tvori jo 16 stalnih postaj (slika 8), ki so enakomerno razporejene čez celotno državo in predstavlja osnovno državno geoinformacijsko infrastrukturo ter je temelj za nov slovenski državni koordinatni sistem. Na mejnih območjih je dopolnjena s povezavami na permanentne postaje državnih mrež sosednjih držav in trenutno prejema signal s petih avstrijskih, ene madžarske in šestih hrvaških permanentnih postaj [39].

Slika 8: Omrežje SIGNAL. Vir: Služba za GPS Geodetskega inštituta Slovenije. <http://www.gu-signal.si/sites/default/files/omrezje.jpg> (Pridobljeno 20. 8. 2015).

Permanentna postaja Ljubljana je bila kot prva usposobljena leta 2000 in je prav tako vključena v evropsko mrežo permanentnih postaj EPN (Evropsko omrežje permanentnih postaj, *European Permanent Network*). Podatki s te postaje se redno pošiljajo v podatkovni center EUREF (Evropski referenčni okvir, *European Reference Frame*), ki deluje v okviru Mednarodnega združenja za geodezijo (IAG). Na vseh postajah omrežja so nameščeni dvofrekvenčni sprejemniki GNSS z antenami, ki izvajajo stalna opazovanja 24 ur dnevno, vse dni v letu [39].

Lokacija postaj je izbrana tako, da so enakomerno razporejene preko ozemlja celotne države z največjo oddaljenostjo 70 km. S takšnimi razdaljami med permanentnimi postajami GNSS se uporabnikom omogoča doseganje visokih natančnosti opazovanj z uporabo virtualnih referenčnih postaj (VRS) po celotni državi. Izračun VRS-opazovanj je možen samo v mrežah, ki so upravljane centralno. **Služba za GPS** znotraj Geodetskega inštituta Slovenije vodi in upravlja sistem SIGNAL s pomočjo programskega paketa za centralno upravljanje omrežja (Trimble VRS3Net). Služba za GPS zbira in procesira opazovanja in podatke, ki v center za upravljanje prihajajo v realnem času, z vseh postaj GNSS v omrežju [39].

Programski paket ponuja centralno upravljanje omrežja v realnem času, porazdelitev opazovanj iz središča omrežja, stalen izračun popravkov zaradi vpliva ionosfere, troposfere, položaja satelitov in neznanega števila celih valov za vsako postajo v omrežju ter izračune VRS opazovanj za katero koli lokacijo v omrežju [39].

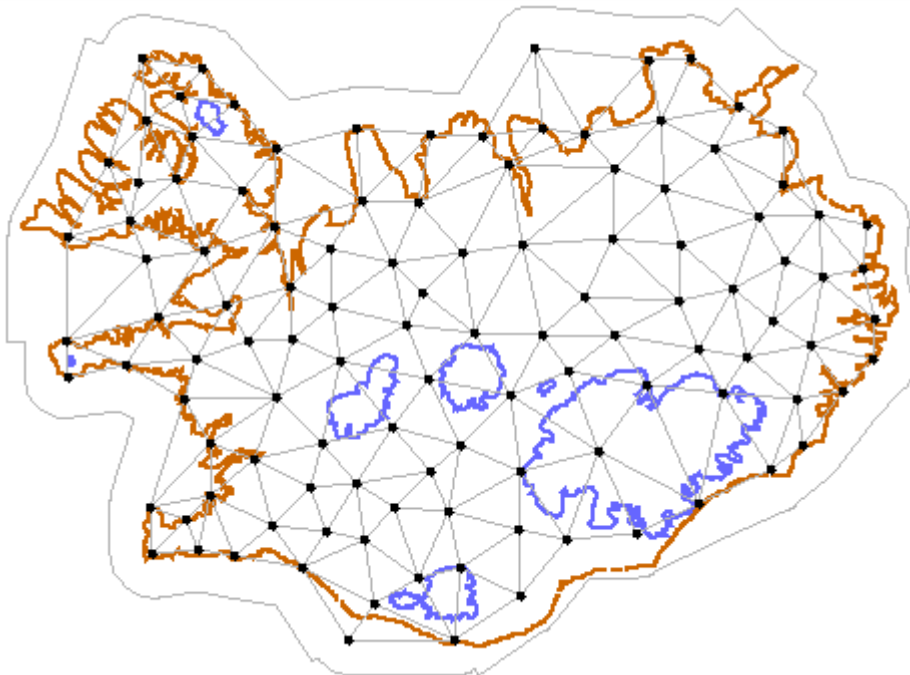
4.2.2 Islandski državni geodetski sistem ISNET 2004

Pristojne islandske institucije so v sodelovanju s podjetji IfAG in IFE leta 1993 izgradile državno bazno omrežje GNSS. Meritve so bile poimenovane ISNET93 in omrežje je dobilo oznako ISN93. To omrežje baznih postaj je nadomestilo geodetsko mrežo Hjørsey55, ki je postalo zaradi potreb po višji natančnosti in boljšem dostopu zastarelo. S prednostmi uporabe interneta je postalo geodetsko opazovanje močno olajšano in z izgradnjo sistema je bil uporabnikom dan na razpolago temelj za kakovostna opazovanja [26].

Zaradi geografske lege Islandije na Severnoatlantskem tektonskem grebenu je vzdrževanje omrežja GNSS zelo zahtevno. Ozemlje Islandije se premika s povprečno hitrostjo 1 centimetra letno v različne smeri, lokalno izkrivljanje omrežja pa povzročajo še razmeroma pogosti potresi in vulkanski izbruhi. Za redno zagotavljanje zadovoljivih natančnosti geodetskih meritev so zato priporočljive redne meritve postaj v omrežju [26].

Poleti 2004 je bila osnovna mreža ISN93 ponovno izmerjena z uporabo tehnologije GNSS. Meritve so bile izvedene v sodelovanju islandskih institucij in poimenovane ISNET2004. To je bilo prvič, da so islandski partnerji samostojno izvedli načrtovanje in izvedbo projekta tako velikih razsežnosti. Omrežje ISNET2004 (slika 9) je bilo vzpostavljeno s 151 baznimi postajami, ki so trenutno v postopku ponovnih meritev. 14 permanentnih postaj je sicer ponovno merjenih vsaki dve leti in na podlagi teh meritev izračunajo tudi model tektonskega gibanja celotnega ozemlja [26].

Za priključitev omrežja na mednarodni referenčni okvir se upoštevajo meritve 10 tujih izhodiščnih postaj, od katerih se 5 nahaja v Evropi in 5 v Ameriki. Permanentni postaji Reykjavik in Höfn sta tudi vključeni v Evropsko omrežje permanentnih postaj (EPN) [25].

Slika 9: Karta postaj omrežja ISNET2004. Vir: Gunnar Thorbergsson. <http://ferningur.is/images/isnet.gif> (Pridobljeno 20. 8. 2015).

ISNET2004 je tudi zelo uporabno orodje za opazovanje vplivov tektonskih in seizmoloških dogajanj na ozemlju Islandije, saj le-ta vplivajo na deformacije v mreži. Prihodnji načrti **islandske geodetske uprave**, ki omrežje upravlja, predvidevajo povečanje števila permanentnih postaj s sedanjih 14 na 20 do 22, kot je bilo načrtovano že pri izgradnji omrežja. Želijo si tudi nadgraditi sistem, tako da bi bilo mogoče ponovno določiti oziroma izmeriti položaje permanentnih postaj v realnem času (VRS-opazovanja) [26, 27].

4.3 Prostorski podatki o javni gospodarski infrastrukturi

Javna gospodarska infrastruktura predstavlja omrežja in objekte, ki jih državne in lokalne oblasti zagotavljajo prebivalstvu in gospodarstvu za nemoteno življenje in delovanje. Prostorski podatki so temelj za pametno načrtovanje in nemotenega delovanja teh sistemov. Javen dostop do teh podatkov med drugim omogoča preprečevanje poškodb omrežij ter večji izkoristek njihovih zmogljivosti.

4.3.1 ZK GJI, Slovenija

Zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture (ZK GJI) je temeljna evidenca nepremičnin, kjer so zabeležene podatki o [40]:

- prometni infrastrukturi (ceste, železnice, letališča, pristanišča),
- energetske infrastrukturi (infrastruktura za prenos in distribucijo električne energije, zemeljskega plina, toplotne energije, nafte in naftnih derivatov),
- komunalni infrastrukturi (vodovod, kanalizacija, ravnanje z odpadki),
- vodni infrastrukturi,
- infrastrukturi za upravljanje drugih vrst naravnih dobrin ali varstvo okolja,
- drugih napravah za javno korist (elektronske komunikacije).

Osnovni namen katastra je prikaz prostorske umestitve objektov gospodarske javne infrastrukture, ki omogoča pametno načrtovanje in varnejše izvajanje posegov v prostor [40].

Lastniki infrastrukturnih objektov morajo zagotoviti prenos podatkov o javni gospodarski infrastrukturi v register ZK GJI pri **Geodetski upravi RS**. Podatkovno bazo vodi GURS in je na voljo na spletu v obliki brezplačnega prenosa. Pred vsakim kopanjem mora oseba preveriti ZK GJI ali poklicati na območno pisarno GURS, da se izogne morebitnemu poškodovanju podzemnih omrežij. Podatki o gospodarski javni infrastrukturi so na voljo tudi na spletnih GIS sistemih slovenskih občin [40].

4.3.2 Lokalne baze podatkov o javni gospodarski infrastrukturi, Islandija

Islandija ne vodi državne evidence o javni gospodarski infrastrukturi. Občine morajo priskrbeti tovrstne podatke za lastno ozemlje same ali v sodelovanju s podjetji, ki to infrastrukturo gradijo ali upravljajo [20, 21, 41]

Podatki o javni gospodarski infrastrukturi se večinoma zbirajo samo za nova omrežja ali pri prenovitvah že obstoječih omrežij. Večina občin zbira podatke samo o točkah preloma in stičiščih linij javne gospodarske infrastrukture. Podatki so običajno objavljeni na občinskih spletnih GIS ali so na voljo na zahtevo [41].

LUKR je najstarejši GIS na Islandiji. Projekt so leta 1988 začela podjetja za oskrbo z javnimi storitvami mesta Reykjavik in državni telekom. GIS je javnosti na voljo na spletu od leta 1997. Danes je voden v sodelovanju Občine Reykjavik s podjetji Reykjavik Energija (OR) in MILA (podjetje, ki skrbi za telekomunikacijsko omrežje). Je največji in najmodernejši GIS na Islandiji in ponuja dva spletna brskalnika: **City Web View**, ki zbira podatke o javni gospodarski infrastrukturi, demografiji itd. in je na voljo tudi kot mobilna aplikacija, ter **Plan Viewer**, ki zbira podatke o sprejetih občinskih in občinskih podrobnih prostorskih načrtih ter arhitekturnih in tehničnih načrtih. Vsi podatki so na voljo na spletu ali za prenos v različnih formatih brezplačno [21, 41].

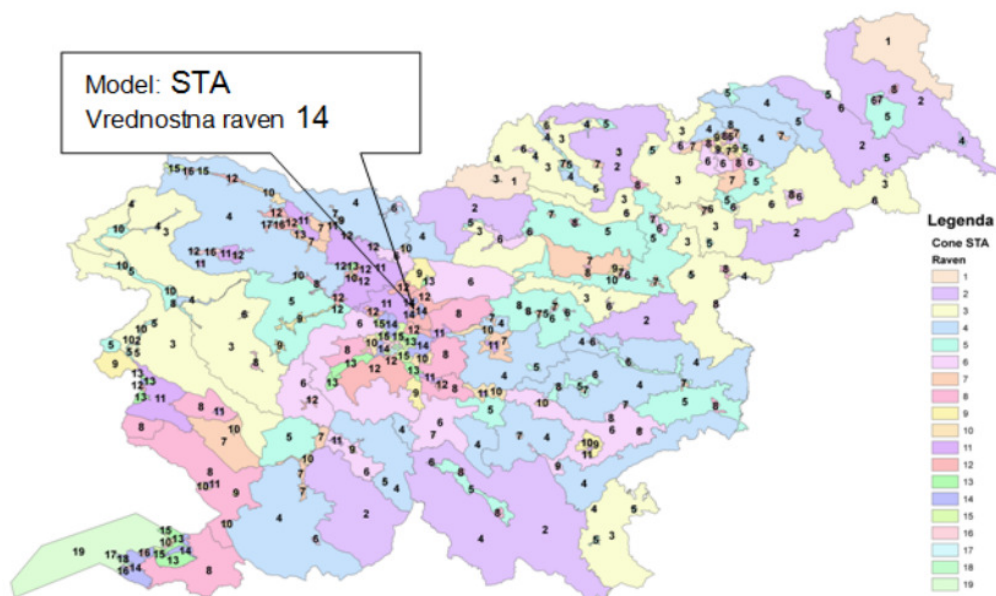
Občina **Hafnarfjörður** je začela z izgradnjo lastnega GIS iz neobdelanih podatkov v letu 2000 in je že od leta 2004 na voljo na spletu. Občina pri projektu sodeluje z zasebnimi izvajalci, uporabljajo pa tudi javno dostopne podatke državnih agencij. Del podatkov, kot so na primer detajlni ortofoto, odkupijo od zasebnih podjetjih [20].

4.4 Podatki za potrebe vrednotenja in obdavčitve nepremičnin ter spremljanje nepremičninskega trga

Kakovostni podatki o nepremičninah, tako o njihovem stanju kot o gibanju njihovih vrednosti, so temelj za dobro prostorsko načrtovanje, katerega cilj je usmerjati posege v prostor ter predvideti prihodnje potrebe prebivalstva in gospodarstva po stavbah, objektih, infrastrukturi in zemljiščih. Za zbiranje tovrstnih podatkov so potrebne velike prostorske podatkovne baze, ki morajo zagotavljati kakovost podatkov in izračunov ter nemoteno delovanje. Podatki se uporabljajo tudi pri določevanju posplošene tržne vrednosti stavb in zemljišč, ki služijo kot osnova za odmero davka na nepremičnine. Z javnim dostopom do tovrstnih podatkov se omogoča investitorjem boljšo pripravo projektov in preverjanje podatkov s strani državljanov.

4.4.1 Vrednotenje nepremičnin s strani Geodetske uprave Republike Slovenije

Področje množičnega vrednotenja nepremičnin se je v Sloveniji zakonsko uredilo leta 2006 s sprejetjem Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin. Izračun vrednosti za posamezno nepremičnino se izvede na podlagi modelov vrednotenja nepremičnin in podatkov o nepremičninah, evidentiranih v registru nepremičnin. Modele vrednotenja nepremičnin je leta 2011 določila Vlada RS z Uredbo o določitvi modelov vrednotenja nepremičnin. Ustvarjenih je bilo 21 modelov vrednotenja za različne vrste uporabe. Za stanovanjske stavbe obstajata dva modela: eden za hiše (z enim ali dvema stanovanjema) ter drugi za stanovanja [42].

Slika 10: Vrednostne cone za model vrednotenja za stanovanja. Vir: GURS.

Vrednostne cone so območja, kjer imajo podobne nepremičnine približno enako vrednost, zaradi enakih značilnosti lokalnega trga. Določene so za vsak model vrednotenja nepremičnin posebej in vsaki je določena vrednostna raven. Vrednosti referenčnih nepremičnin v sosednjih vrednostnih ravneh se razlikujejo od 10 do 25 %, v posameznem modelu vrednotenja nepremičnin je tako določenih do 20 vrednostnih ravni. Vrednostne cone s pripadajočimi vrednostnimi ravnmi določajo vpliv lokacije nepremičnine na vrednost. Lokacijo nepremičnin, evidentiranih v registru nepremičnin, določa centroid obrisa stavbe oziroma parcele in je določen s koordinatami. Meje vrednostnih con so oblikovane tako, da je možna nedvoumna določitev pripadnosti centroida posamezni vrednostni coni in jih je treba tako tudi upoštevati [42].

Referenčna nepremičnina je nepremičnina, ki se kot osnovna uporablja pri oblikovanju modelov vrednotenja nepremičnin in je definirana z določitvijo njenih lastnosti za vsak model vrednotenja posebej. Za hiše so določene referenčne vrednosti določene 150 m² neto bivalne površine, zgrajena med letoma 1975 in 1984 s pripadajočim zemljiščem velikosti 600 m² in standardno opremo, za stanovanja pa 50 m² neto bivalne površine, zgrajeno med letoma 1975 in 1984 in s standardno opremo. Za določanje vpliva starosti in površine na vrednost za določeno vrednostno raven in določen model vrednotenja se uporabljajo vrednostne tabele. V točkovniku je za vsako izmed lastnosti določeno število točk, s seštevkom katerih se določi razred in faktor vpliva [42].

Po zakonu morajo Registri Islandije določiti tudi tako imenovano **vrednost za požarno zavarovanje**. Osnovno požarno zavarovanje je namreč obvezno za vse stavbe v Islandiji in mora zajemati vrednosti, določene s tem vrednotenjem. Vrednost za požarno varnost je določena s stroški izgradnje podobne stavbe s sodobnimi tehnikami in upoštevanjem dinamike staranja posameznih delov stavbe. V ta namen Registri Islandije zbirajo tudi podatke o cenah gradbenih storitev. Te vrednosti ne vključujejo stroškov obnove in se določijo za standardno opremo. Za zavarovanje v primeru drugih nesreč in za nadstandardne nepremičnine je potrebno skleniti dodatna zavarovanja [14, 31].

4.4.3 Obdavčitev nepremičnin v Sloveniji

Trenutno v Sloveniji ni veljavne zakonodaje o enotni obdavčitvi nepremičnin. Občine imajo pravico zbiranja nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, za katerega obstajajo zelo ohlapna pravila in marsikatera občina ga niti ne obračunava [43].

Zakon o davku na nepremičnine je bil sprejet leta 2013 in naj bi bil podlaga za nepremičninsko obdavčitev v letu 2014. Ob informativnih izračunih višine davka so se pokazale nekatere napake v povezavah med različnimi uporabljenimi podatkovnimi bazami in dejstvo, da veliko lastnikov nepremičnin ni uredilo vseh podatkov v Registru nepremičnin, ki je bil vzpostavljen leta 2006

Zakon o davku na nepremičnine je predvideval delitev davka med občino in državo (vsaka 50 %) in davčne stopnje, prikazane v preglednici 1. Za stanovanjske nepremičnine, katerih vrednost presega 500.000 evrov, se davčna stopnja za vrednost nad 500.000 evrov poveča za 0,25 odstotne točke. Zakon je bil kasneje spoznan kot neustaven s strani Ustavnega sodišča Republike Slovenije, s čimer se je postopek zaustavil [43, 43].

Preglednica 1: Predlagane a razveljavljene davčne stopnje davka na nepremičnine. Vir: DURS.

RABA	Stanovanjska	Poslovna in industrijska	Energetika	Kmetijska	Gozdna	Stavbna zemljišča	Ostalo
STAVBE	0,15	0,75	0,40	0,30			0,50
ZEMLJIŠČA	0,15	0,75	0,40	0,15	0,07	0,50	0,50

Vlada RS je v začetku februarja 2015 ustanovila Projektne svet, ki koordinira in usmerja pripravo nove systemske ureditve obdavčitve nepremičnin. V Sklepu o imenovanju je vlada Projektne svetu določila ključne smernice, ki naj bodo upoštevane pri uvedbi davka na nepremičnine. Do sprejetja nove ureditve se uporabljajo sistemi [43]:

- nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč,
- davek od (nepremičnega) premoženja in
- pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest.

Vsaka od omenjenih dajatev ima drugače določeno osnovo, druge zavezance in drugačen predmet obdavčitve ter se odmerja samostojno, v različnih rokih in postopkih ter uporablja različno bazo podatkov o nepremičninah, zato je eden izmed glavnih ciljev nove ureditve poenotenje obdavčitve [43].

4.4.4 Ureditev obdavčitve nepremičnin na Islandiji

Sistem obdavčevanja nepremičnin ima na Islandiji že dolgo zgodovino in danes veljavni Zakon o nepremičninskem davku je bil sprejet leta 2005. Celoten nepremičninski davek je prihodek občin in ga izračunajo **Registri Islandije**, ki občinam to storitev zaračuna. Osnovne davčne stopnje so [14]:

- stanovanjske nepremičnine: do 0,50 % (+25%)*
- komercialne nepremičnine: do 1,32 % (+25%)

Občine same določijo stopnjo obdavčitve vse do osnovne davčne vrednosti. To vrednost lahko brez pogojev za komercialne nepremičnine in ob upoštevanju predpisanega postopka za stanovanjske nepremičnine občine dvignejo za dodatnih 25 % [14, 31].

4.4.5 Podatki in poročila o trgu nepremičnin v Sloveniji

Evidenca trga nepremičnin (ETN) je večnamenska javna podatkovna baza o nepremičninskih kupoprodajnih poslih. Podatke psoredujejo Finančna uprava RS, prodajalci nepremičnin in najemodajalci stavb ter delov stavb. Vsi ti so zakonsko obvezani, da podatke posredujejo **Geodetski upravi RS**, ki vodi ETN [45].

Geodetska uprava objavlja polletna in letna poročila, ki temeljijo na analizah in statističnih izračunih preverjenih in izboljšanih podatkov o nepremičninskem trgu. Četrletna poročila o povprečnih cenah nepremičnin so se z letom 2013 prenehala izdajati, saj so postali statistični vzorci premajhni. Primerjave povprečnih vrednosti po četrletjih zato posledično ne bi odražale realnih sprememb na trgu in bi lahko bile zavajajoče [45].

4.4.6 Podatki in poročila o trgu nepremičnin na Islandiji

Nepremičninski register vključuje podatke o vseh nepremičninskih prenosih, tako o lastnostih nepremičnine kot o vrednosti sklenjenega posla [14].

Državni organi ne izdelujejo poročil o spremembah in dogajanju na nepremičninskem trgu. **Registri Islandije** sicer tedensko objavljajo število in vrednosti nepremičninskih poslov in vodijo javno podatkovno bazo z osnovnimi informacijami, ki so uporabljene tudi v modelih vrednotenja. Celotna podrobna podatkovna baza ni na voljo za brezplačen ogled, vendar jo Registri Islandije ponujajo zainteresiranim strankam na trgu proti plačilu [14].

Registri Islandije objavljajo tudi indekse prodajnih cen za zemljišča in najemnin za stanovanja, saj preučijo vse pogodbe, ki jih prejmejo Magistrati (najemodajalci najemnih pogodb sicer zakonsko niso obvezani k predložitvi le-teh državnim organom) [14].

5 PROSTORSKO NAČRTOVANJE

V tem poglavju predstavljamo ureditev strateškega prostorskega načrtovanja v Sloveniji in na Islandiji. Predstavljamo stanje v državnem, regionalnem in lokalnem prostorskem načrtovanju, udeležene ustanove za sprejemanje prostorskih strategij in načrtov ter razvrstitev in vlogo prostorskih načrtov na različnih ravneh.

5.1 Prostorske strategije na državni ravni

Državna prostorska strategija predstavlja razvojni načrt države, ki vključuje napotke za prostorsko načrtovanje infrastrukture in objektov državnega ter regionalnega pomena, kot tudi za oblikovanje prostorskih strategij in načrtov za razvoj lokalnih skupnosti. Izraža stališče države do problematike prostorskega načrtovanja, urbanizma, gradnje, varovanja okolja, rabe naravnih virov in trajnostnega razvoja. Je ključnega pomena za usmerjanje in nadzorovanje razvoja države na področju prostorskega načrtovanja in povezanih dejavnosti.

5.1.1 Prostorske usmeritve Slovenije

Slovenija je sprejela (z manjšimi popravki) še veljavno **Strategijo prostorskega razvoja Slovenije** v letu 2004. Z njeno uveljavitvijo sta prenehala veljati Dolgoročni plan RS za obdobje od 1986 do 2000. Strategija prostorskega razvoja Slovenije je osnovni državni dokument za usmerjanje prostorskega razvoja. Zagotavlja okvir za prostorski razvoj preko celotnega državnega ozemlja in postavlja smernice za razvoj znotraj evropskega prostora. Določa zasnovo prostorskega načrtovanja in upravljanja, rabe zemljišč in zaščite prostora. Poleg te strategije so v veljavi še številne druge državne strategije, ki so osredotočene na druge oziroma bolj specifične namene izrabe prostora [46].

Od leta 2013 je v procesu nastajanja **Prostorska strategija do leta 2030**, ki jo pripravlja **Ministrstvo za okolje in prostor**, in bo vključevala izzive prihodnjega razvoja družbe ter srednjeročni načrt akcijskih del za obdobje 2014 do 2020, ki bo vključeval podrobne količinske cilje v zvezi z izvajanjem kohezijske politike v novem programskem obdobju [46].

V pripravi so tudi Regionalni razvojni programi za obdobje od 2014 do 2020. Na podlagi dogovorjenih skupnih izhodišč za izboljšanje povezovanja prostorskega z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni jih pripravljata Direktorat za prostor Ministrstva za okolje in prostor in Ministrstvo za gospodarstvo in razvoj. Regionalni razvojni programi se navezujejo na pripravo državnih razvojnih dokumentov in upoštevajo evropska razvojna dokumenta: Strategijo za EU 2020 ter Kohezijska politika 2014-2020 [47].

5.1.2 Prostorske usmeritve Islandije

Islandija še nima izdelane državne strategije prostorskega načrtovanja in izrabe prostora in je trenutno to v pristojnosti občin. Ker so se začele kazati številne negativne posledice napačnih politik upravljanja s prostorom, je islandska vlada leta 2001 naložila ministrstvu oziroma **Agenciji za prostorsko načrtovanje**, da izdela strategijo, ki je trenutno v izdelavi [28].

Leta 1999 je bil narejen **prostorski načrt za Osrednje višavje**, ki je vključeval podrobno raziskavo podatkov o zavarovanih območjih, infrastrukturi, stavbah in storitvah za turizem.

Ena izmed glavnih raziskav je bila o ranljivosti živalskih in rastlinskih vrst s strani novih in predlaganih hidro in geotermalnih elektrarn. Načrt je bil narejen za odboje do leta 2015 in njegova veljavnost bo prenehala s sprejetjem državne strategije. Sicer je na Islandiji veljavnih kar nekaj področnih strategij in načrtov, na primer za področja energetike, transporta, turizma, blaginje itd., ki do določene mere vključujejo tudi vidike prostorskega načrtovanja [16].

5.1.3 Islandska Državna strategija prostorskega razvoja 2015–2026

Islandija je v postopku sprejetja prve državne strategije prostorskega razvoja, ki bo izdelana za obdobje od 2015 do 2026. Strategija je v pripravi od leta 2011, ko je bila naloga zaupana **Državni agenciji za prostorsko načrtovanje**. Prva različica dokumenta je bila narejena leta 2013, ki pa jo je parlament zavnil. Po volitvah leta 2013 je nova vlada podala dodatna navodila s časovnico Državni agenciji za prostorsko načrtovanje, ki predvidevajo, da bo nova strategija v parlamentu potrjena v letu 2015 [16, 28].

Poseben poudarek pri nastanku strategije je bil podan **načrtovanju od spodaj navzgor**. Po vsej državi je bilo izvedenih več srečanj z namenom, da bi zainteresirana javnost podala mnenja in ideje o problemih, predmetih in rešitvah, ki jih strategija obravnava. Ker je to prvi poskus vplivanja na prostorsko načrtovanje z državne ravni, obstaja v občinah veliko pomislekov in skrbi o izgubi nadzora nad svojim ozemljem, tako da je bil poseben poudarek na prikazu prednosti skupne državne strategije za ravnanje s prostorom, zemljišči in okoljem v primerjavi s sedanjim sistemom, ko imajo občine zelo visoko stopnjo avtonomije [16].

Državna strategija bo vključevala zgolj smernice, ki bodo obvezne v procesu oblikovanja odločitev o prostorskem razvoju. Strategija ne bo vključevala ali predvidevala nikakršnih načrtov za posebne projekte na nacionalni ravni [16].

5.2 Usmeritve prostorskega razvoja na regionalni in lokalni ravni

Tako v Sloveniji kot na Islandiji je prostorsko načrtovanje na lokalni ravni v pristojnosti občin, ki lahko za posamezne projekte združijo moči, vendar ni predpisanega uradnega regionalnega planiranja.

Občine same izdelajo svoje prostorske strategije in akte (če imajo dovolj sredstev za lasten oddelek za prostorsko načrtovanje) ali jih naročijo od zasebnih podjetij. Na Islandiji zakon določa, da morajo biti občinski načrti sprejeti v občinskem svetu po vsakih lokalnih volitvah, ki so izvedene vsaka štiri leta. Takšnega zakona v Sloveniji sicer ni, vendar večina na novo izvoljenih občinskih svetov pregleda in prilagodi občinski prostorski načrt svoji viziji.

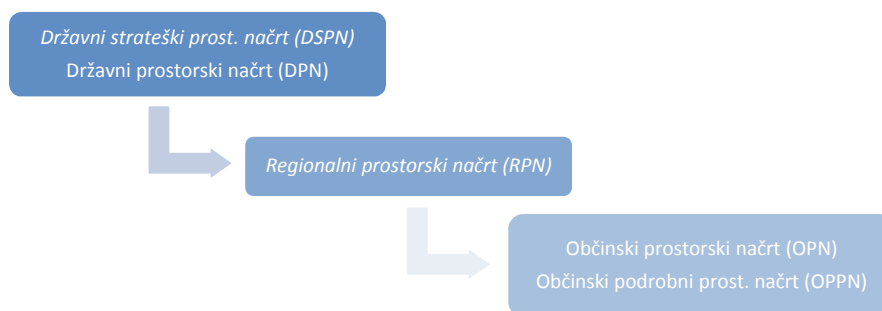
V obeh državah je izdelava novega občinskega prostorskega načrta dolgotrajni postopek z velikimi stroški za občinski proračun, zato veliko občinskih načrtov ni dovolj posodobljenih za učinkovit lokalni razvoj. Prav tako je v obeh državah velika nevarnost dajanja prednosti osebnim ali političnim koristim pred strokovnostjo.

5.3 Razvrstitev prostorskih načrtov v Sloveniji

Državni strateški prostorski načrti so najvišji dokumenti o prostorskem načrtovanju v Sloveniji in noben drug prostorski načrt jim ne sme nasprotovati. Sprejema jih vlada in zadevajo

vprašanja državnega pomena, kot so energetika, promet, vodna in telekomunikacijska infrastruktura, ohranjanje naravne in kulturne dediščine, obrambe in varnosti [13].

Občinski prostorski načrti ne smejo biti v nasprotju z državnimi in regionalnimi prostorskimi načrti, podrobni občinski prostorski načrti pa ne smejo biti v nasprotju z občinskim prostorskim načrtom. V postopku izdelave občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) se soglasodajalci imenujejo "nosilci urejanja prostora". Mednje spadajo ministrstva, organi lokalnih skupnosti, izvajalci javnih služb ter nosilci javnih pooblastil, ki sodelujejo v postopku priprave prostorskih aktov. V prvem koraku k osnutku prostorskega načrta podajo smernice načrtovanja, ob koncu pa mnenje, ali predlog občinskega prostorskega načrta upošteva smernice [13, 47].

Slika 12: Prikaz razvrstitve prostorskih načrtov v Sloveniji. Vir: Lovišček, P.

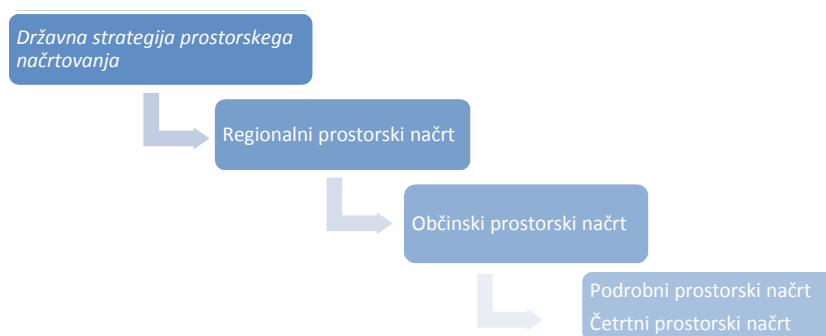
Prostorske načrt v Sloveniji lahko razdelimo na dve skupini [13]:

- Strateški ali konceptualni (DSPN, RPN) in
- Izvedbeni ali implementirani (DPN, OPN, OPPN), ki so podlaga za pripravo projekta in izdajo gradbenega dovoljenja.

Vsi načrti so narejeni v sodelovanju z **Ministrstvom za okolje in prostor**, drugimi sorodnimi ministrstvi ali državnimi agencijami in širšo javnostjo. Če je treba, mora prostorski načrt pridobiti tudi okoljevarstveno dovoljenje s strani **Agencije RS za okolje** [48].

5.4 Razvrstitev prostorskih načrtov na Islandiji

Državna strategija prostorskega načrtovanja je dokument državne politike, ki ne vsebuje specifičnih območij. Trenutno je v procesu nastajanja in bo vključevala smernice in okvir za načrtovanje na regionalni in lokalni ravni. Njen namen je ogovoriti na vprašanje **kaj?** načrtujemo izgraditi oziroma doseči [49].

Slika 13: Prikaz razvrstitve prostorskih načrtov na Islandiji. Vir podatkov: Ingimundur Stefánsson, Islandska agencija za prostorsko načrtovanje.

Regionalni prostorski načrt je izdelek usklajevanja politik o rabi zemljišč v skupnem interesu ter rabi tal na teritorialnih mejah (dveh ali več občin) za obdobje najmanj 12 let. Regionalni prostorski načrt je obvezen za regijo Reykjavika z okolico in neobvezen za preostanek države. Po sprejetju Državne strategije prostorskega načrtovanja bo le-ta morala biti upoštevana pri sprejemanju regionalnih načrtov, stari načrt za Osrednje višavje pa ne bo več veljaven. Regionalni prostorski načrt ogovarja na vprašanji **kaj** in **kje** [49]?

Občinski prostorski načrt izraža politiko lokalnih oblasti do rabe tal, razvoj poselitve, prometa, sistema storitev in okoljskih vprašanj za obdobje vsaj 12 let in se sprejme ali obnovi po lokalnih volitvah vsake 4 leta. Občinski prostorski načrt je obvezen in je razdeljen na dve podkategoriji: Raba tal in Strategija. Odgovarja na vprašanja **kje** in **kako** [49]?

Občinski podrobni prostorski načrt je razvojni načrt za specifična območja znotraj občine. Narejen je na podlagi občinskega prostorskega načrta in vsebuje dodatne določbe o njegovem izvajanju, kot so gostota poselitve, poselitveni vzorec, velikost parcele, vrsta gradnje, stavbna zemljišča, dostop do javnih površin, število parkirnih prostorov, itd. Občinski podrobni prostorski načrt sprejme pristojna občina in odgovarja na vprašanje **kako** [49]?

Četrtni prostorski načrt je oblika prostorskih načrtov za starejše mestne četrti, ki so skoraj popolnoma razvite in predstavljajo novost v prostorskem načrtovanju na Islandiji, ki jo je uvedla Občina Reykjavik. Obravnava splošne predpise glede izgleda, razvoja in ohranjanja urbanih območij. Vsebuje podatke o nepozidanih gradbenih parcelah in smernice glede velikosti in izgleda novogradenj ter sprememb in vzdrževanja nepremičnin brez uporabe standardnih orodij, kot so faktorji izkoriščenosti zemljišča. Cilj predstavlja združevanje veljavnih OPPN, poenostavitev in pocenitev postopka pridobitve gradbenega dovoljenja ter usmerjenje razvoja mestnih četrti k okoljsko prijaznejši prihodnosti [50].

Državna agencija za prostorsko načrtovanje pregleda prostorske načrte na vseh ravneh in izda mnenja o njih, v katerih izpostavi vidike, ki so bili v načrtih spregledani. Lahko zahteva izboljšave načrtov s strani občin. Če občina mnenja agencije ne upošteva, lahko ta napiše poročilo o problemih prostorskega načrta in ga pošlje ministru za okolje in naravne vire, ki preuči argumente agencije in občine ter nato odloči o odobritvi oziroma zavrnitvi prostorskega načrta. To ne velja za občinski podrobni prostorski načrt, ki ga lahko občina sprejme kljub nasprotovanju Državne agencije za prostorsko načrtovanje in ministra [16].

Poleg splošnega pregleda prostorskih načrtov Državna agencija za prostorsko načrtovanje opravi tudi presojo vplivov na okolje (EIA) za občinske podrobne prostorske načrte in strateško presojo vplivov na okolje (SEA) za občinske, regionalne prostorske načrte in druge z okoljem povezane politike in programe [28].

6 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

Za vsako področje javne uprave je osnova njegovega delovanja **zakonodaja**. V prilogi prilagamo tabelo s primerljivimi zakoni v Sloveniji in na Islandiji z nazivom in letom sprejema (Priloga A). Najopaznejša je vsekakor razlika v veljavnosti zakonodajnih aktov, ki se v Sloveniji neprestano spreminjajo, medtem ko so na Islandiji v veljavi še nekateri zakoni osnovani že v 70. letih prejšnjega stoletja, ki so bili le dopolnjeni z amandmaji. To vsekakor vpliva na delovanje pristojnih institucij in celotnega sistema ter kljub temu, da je Slovenija mlada država, kaže na pomanjkanje jasne vizije in resnega političnega pristopa. V zadnjih letih, odkar se tudi Islandija postopoma približuje Evropski Uniji (EU), se veliko usmeritev sprejema v Evropskem parlamentu, ki se s manjšimi prilagoditvami prenese v zakonodajo polnopravnih in pristojnih članic. Tako se razlike med zakonodajo v Sloveniji in na Islandiji postopno zmanjšujejo, s časom pa bo zakonodajna ureditev v državah EU razmeroma usklajena, kar bo med drugim omogočalo tudi lažje mednarodno sodelovanje.

Na področju lokalne samouprave je treba izpostaviti, da medtem ko so na Islandiji uvideli probleme, ki jih prinaša preveliko število prešibkih enot **lokalne samouprave**, je v Sloveniji po osamosvojitvi tovrstno obliko upravljanja želelo izjemno število skupnosti, ki so ob pomoči lokalne in državne politike v veliki večini primerov uspele. Zaradi težav, ki pretijo majhnim občinam, je onemogočen kakovosten lokalni razvoj, velikokrat tudi na področju prostorskega načrtovanja, saj si marsikatera občina ne more privoščiti kakovostnih prostorskih aktov in strategij. Kljub razmeroma velikem zavedanju o teh težavah je združevanje občin v Sloveniji zaradi nasprotovanja lokalnih skupnosti in pomanjkanja politične volje težavno oziroma do njega še ni prišlo. Tovrstne težave veljajo tako za občine v Sloveniji kot na Islandiji, kjer je bilo veliko občin pridruženih uspešnejšim po tem, ko je postalo njihovo finančno stanje nevzdržno oziroma so bankrotirale; uspešnejše občine so reprogramirale kredite in prevzele imetje ukinjene občine. Za izvedbo tega postopka je potrebno soglasje prebivalcev obeh občin na referendumu. Glede na finančna stanja slovenskih občin in obetajoče trende lahko pričakujemo, da bi lahko tudi pri nas prišlo do bankrota nekaterih občin in v teh primerih je islandski primer združevanja vsekakor vzor za uspešno reševanje težave.

Tako v Sloveniji kot na Islandiji področja obravnave (prostorska podatkovna infrastruktura, prostorsko načrtovanje) spadajo pod samostojno **ministrstvo**, ki ureja in nadzira področja okolja, naravnih virov in prostora. Medtem ko je bilo islandsko Ministrstvo za okolje in naravne vire ustanovljeno leta 1990 (in je kot tako najmlajše islandsko ministrstvo), je bilo slovensko Ministrstvo za okolje in prostor v trenutni sestavi ustanovljeno leta 2014. Nenehno spreminjanje organizacije in pristojnosti ministrstva in pristojnih institucij vsekakor vpliva na izvajanje različnih projektov. Zelo opazna je tudi razlika o številu zaposlenih v državnih organizacijah, saj se število zaposlenih v islandskih giblje med 20 in 45, medtem ko je v GURS zaposlenih več kot 450, na MOP pa preko 200 sodelavcev. Kljub temu je treba izpostaviti, da je v Sloveniji veliko regionalnih in lokalnih izpostav državnih institucij, medtem ko imajo na Islandiji le eno ali največ dve pisarni za celotno državo, ki je zelo centralizirano poseljena.

Slovenska državna geodetska uprava vodi veliko večjo količino podatkov in **podatkovnih baz**, ki so večinoma tudi višje prostorske ločljivosti od tistih, ki jih zagotavlja islandska geodetska uprava. V Sloveniji so praktično vsi podatki brezplačno na voljo tako državnim institucijam kot posameznikom, medtem ko morajo islandske občine in druge organizacije

podatke kupovati od dveh podjetjih, ki jih zajemata, zbirata in tržiata. Zaradi različnih velikosti in finančnih zmožnosti občin ter razmeroma visokih stroškov izmere velikega ozemlja za določena območja Islandije podjetja meritev sploh ne izvajajo, občine pa na trgu dosegajo različne cene za odkup podatkov. Velikokrat si zato manj poseljene občine z veliko ozemlja ne morejo privoščiti kakovostnih prostorskih podatkov. Da bi lahko strankam ponudila bolj kakovostne prostorske podatke, se islandska geodetska uprava trenutno dogovarja za odkup visokokakovostnih satelitskih posnetkov.

Brezplačni in široko dostopni **prostorski podatki** so izjemnega pomena za kakovostno upravljanje prostora in okolja ter predstavljajo velik potencial za sodobna visokotehnološka podjetja, kar izpostavlja tudi evropska direktiva INSPIRE, ki jo implementirata obe državi. Na podlagi sprejetih obvez bodo države zbrale dostopne prostorske podatke po dogovorjenih klasifikacijah ter omogočile dostop na enotnem portalu državnih organizacijam, eventualno tudi podjetjem in posameznikom (ni nujno, da brezplačno).

Izjemnega pomena za sodobne države so tudi **državni referenčni sistemi**, ki predstavljajo osnovno geoinformacijsko infrastrukturo vsake države, saj omogoča izvedbo visoko natančnih meritev z uporabo globalnih satelitskih navigacijskih sistemov. S hitrim razvojem geolokacijskih rešitev prav tako omogoča široko uporabo le-teh posameznikom ter predstavlja osnovo, na katerem lahko sodobna informacijska podjetja gradijo svoje storitve in kot tak predstavlja enega izmed temeljev za visoko-tehnološki razvoj. Slovensko omrežje SIGNAL omogoča centralno upravljanje omrežja v realnem času, porazdelitev opazovanj iz središča omrežja, stalen izračun popravkov in neznanega števila celih valov za vsako postajo v omrežju ter izračune VRS-opazovanj za katero koli lokacijo v omrežju. Islandsko omrežje ISNET2004 ni centralno upravljano in ne omogoča VRS-opazovanj. Koordinate permanentnih postaj ponovno izmerijo vsaki dve leti in načrtujejo povečanje njihovega števila za boljše delovanje sistema.

Javna gospodarska infrastruktura predstavlja omrežja in objekte, ki jih državne in lokalne oblasti zagotavljajo prebivalstvu in gospodarstvu za nemoteno življenje in delovanje. Prostorski podatki so temelj za pametno načrtovanje in nemotenega delovanja teh sistemov. Javen dostop do teh podatkov med drugim omogoča preprečevanje poškodb omrežij ter večji izkoristek njihovih zmogljivosti. V Sloveniji so upravljavci zakonsko dolžni podatke o infrastrukturi sporočiti geodetski upravi, ki jih hrani in upravlja v ZK GJI, ta pa je dosegljiv vsem na spletu ali preko telefonske poizvedbe. Na Islandiji nimajo državne evidence gospodarske infrastrukture. Podatke zbirajo občine v sodelovanju z upravljavci in so najpogosteje na voljo na spletnih GIS občin ali po poizvedbi. Zaradi različnih finančnih sredstev in zanimanja za te podatke so podatki v različnih občinah v različnih obsegih in kakovostih (večina občin zbira podatke samo o točkah preloma in stičiščih linij javne infrastrukture), zato lahko rečemo, da je slovenska ureditev na tem področju boljša.

Kakovostni **podatki o nepremičninah**, tako o njihovem stanju kot o gibanju njihovih vrednosti, so temelj za dobro prostorsko načrtovanje, ki poskuša usmerjati smotrne posege v prostor ter predvideti prihodnje potrebe prebivalstva in gospodarstva po stavbah, objektih, infrastrukturi in zemljiščih. Za potrebe zbiranja tovrstnih podatkov so potrebne velike prostorske podatkovne baze, ki morajo zagotavljati kakovost podatkov in izračunov ter nemoteno delovanje. Podatki o lastništvu nepremičnin se v obeh državah zbirajo že daljše obdobje, čeprav je na Islandiji običajno, da lastnik stavbe ni tudi lastnik zemljišča, vendar ga ima v najemu od občine za določeno obdobje. V Sloveniji je geodetska uprava začela

podatke o trgu nepremičnin zbirati leta 2006, medtem ko na Islandiji podatke o nepremičninah zbirajo že od leta 1976, prvo množično vrednotenje nepremičnin pa so opravili leta 1977. Temu primerno je islandska podatkovna baza bolj popolna in lahko bolje služi za bolj kakovostno določevanje posplošenih tržnih vrednosti nepremičnin, ki služijo tudi kot osnova za odmero davka na nepremičnine. Z javnim dostopom do tovrstnih podatkov se omogoča investitorjem boljše pripravo projektov in preverjanje podatkov s strani državljanov.

V Sloveniji se trenutno pripravlja nova zakonska ureditev za odmero **davka na nepremičnine**, saj je bil predlog iz leta 2013 s strani Ustavnega sodišča RS spoznan za neustavnega. Na Islandiji davek na nepremičnine poznajo že vse od leta 1983 in je eden temeljnih prihodkov islandskih občin. Izračun višine nepremičninskega davka izvedejo Registri Islandije in občinam to storitev zaračunajo. Stopnja obdavčitve je v veliki meri določena s strani občin, saj zakon določa osnovno stopnjo, ki jo lahko občine poljubno znižajo ali pa ob določenih pogojih tudi povišajo. S tem jim nepremičninski davek služi tudi kot orodje za vplivanje na namembnost objektov in število novogradenj, ki jih lahko spodbujajo ali zaustavljajo. Poleg davka na nepremičnine večina lastnikov nepremičnin na Islandiji občinam plačuje tudi najemnino za uporabo zemljišč, ki so večinsko v občinski lasti.

Državna strategija prostorskega razvoja predstavlja razvojni načrt države, ki vključuje napotke za prostorsko načrtovanje infrastrukture in objektov državnega ter regionalnega pomena, kot tudi za oblikovanje prostorskih strategij in načrtov za razvoj lokalnih skupnosti. Izraža stališče države do problematike prostorskega načrtovanja, urbanizma, gradnje, varovanja okolja, rabe naravnih virov in trajnostnega razvoja. Je ključnega pomena za usmerjanje in nadzorovanje razvoja države na področju prostorskega načrtovanja in povezanih dejavnosti. V Sloveniji in na Islandiji sta trenutno v procesu nastajanja novi državni strategiji prostorskega razvoja. V Sloveniji bo z njenim sprejetjem prenehala veljavnost Strategije prostorskega razvoja Slovenije iz leta 2004, islandska Državna strategija prostorskega razvoja 2015–2026 pa bo prvi tovrstni dokument na Islandiji.

Tako v Sloveniji kot na Islandiji regije s predpisanimi nalogami in pristojnostmi niso ustanovljene, kar se kaže tudi kot pomanjkanje uveljavljenega **regionalnega načrtovanja** zlasti pri načrtovanju večjih infrastrukturnih projektov. V Sloveniji je leta 2007 vlada predlagala ustanovitev 14 regij, vendar niti na državni niti na lokalni ravni ni uspelo priti do dogovora o sprejemljivem številu regij in njihovih pristojnostih. Trenutno obstaja nekaj regionalnih organizacij, izpostaviti velja Regionalne razvojne agencije. Na Islandiji, kjer imajo občine praktično popolno pristojnost nad upravljanjem s prostorom, to predstavlja še večjo težavo kot v Sloveniji, kjer se za infrastrukturne projekte sprejemajo državni prostorski načrti. Občine same odločajo, ali želijo sodelovati z drugimi občinami na določenem projektu. Če se za sodelovanje odloči več občin, lahko projekt poimenujemo regionalni. Vse občine, ki podpišejo sprejet projekt oziroma načrt, so nato obvezane prenesti spremembe v občinske prostorske dokumente v skladu z dogovorjenim regionalnim načrtom, če gre za posege v prostor. Občine običajno oblikujejo regionalne strategije za upravljanje z odpadki, vodami in infrastrukturo, za turistični razvoj itd.

Medtem ko v Sloveniji za pomembne infrastrukturne objekte uporabljamo državne **prostorske načrte** in se morajo državnim prostorskim aktom podrediti tako regionalni kot lokalni, je na Islandiji občinam zagotovljena avtonomija nad prostorskim načrtovanjem. Zaradi številnih nestrokovnih odločitev bo po sprejetju islandske strategije le-to potrebno upoštevati pri sprejemanju vseh prostorskih dokumentov, vendar le kot skupino smernic, saj

konkretnih načrtov strategija ne bo vsebovala. Tako v Sloveniji kot na Islandiji je prostorsko načrtovanje na lokalni ravni v pristojnosti občin. Občine same izdelajo svoje prostorske strategije (če imajo dovolj sredstev za lasten oddelek za prostorsko načrtovanje) ali jih naročijo od zasebnih podjetij. Na Islandiji zakon določa, da morajo biti **občinski prostorski načrti** sprejeti v občinskem svetu po vsakih lokalnih volitvah, ki so izvedene vsaka štiri leta. Takšnega zakona v Sloveniji sicer ni, vendar večina na novo izvoljenih občinskih svetov pregleda in prilagodi občinski prostorski načrt svoji viziji. V obeh državah je izdelava novega občinskega prostorskega načrta dolgotrajni postopek z velikimi stroški za občinski proračun, zato veliko občinskih načrtov ni dovolj posodobljenih za učinkovit lokalni razvoj. Prav tako je v obeh državah velika nevarnost dajanja prednosti osebnim ali političnim koristim pred strokovnostjo.

V tej diplomski nalogi smo pripravili pregled in primerjavo ureditve področij zemljiške administracije, prostorske podatkovne infrastrukture, prostorskega načrtovanja ter upravljanja z okoljem in naravnimi viri v Sloveniji in na Islandiji. Iz raziskave so razvidni tako različni kot podobni pristopi ter prednosti in slabosti različnih sistemskih ureditev v Sloveniji in na Islandiji na področjih obravnave. Preučevanje in primerjava sistemskih ureditev ter mednarodno sodelovanje lahko služita kot osnova za določevanje prednosti in slabosti obstoječih sistemov ter sta ključ k iskanju dobrih sistemskih rešitev, ki morajo strmeti k družbi s prostim dostopom do podatkov in informacij ter z družbeno in okoljsko odgovornostjo.

VIRI

- [1] Urad vlade RS za komuniciranje. 2014.
<http://www.gov.si/> (Pridobljeno 30. 5. 2015.)
- [2] Government Offices of Iceland. 2015.
<http://www.government.is/> (Pridobljeno 30. 5. 2015.)
- [3] Multicultural and information Centre. 2015.
<http://www.mcc.is/> (Pridobljeno 30. 5. 2015.)
- [4] Evropska komisija. 2015. Eurostat.
<http://ec.europa.eu/eurostat> (Pridobljeno 30. 5. 2015.)
- [5] Slovenska turistična organizacija. 2015.
<http://www.slovenia.info/>
- [6] Statistični urad RS. 2015.
<http://www.stat.si/> (Pridobljeno 30. 5. 2015.)
- [7] Statistics Iceland. 2015.
<http://www.statice.is/> (Pridobljeno 30. 5. 2015.)
- [8] Farice. 2014. Company history.
<http://www.farice.is/about-us/company-history/> (Pridobljeno 26. 7. 2014)
- [9] Upravna delitev Slovenije. 2015.
https://sl.wikipedia.org/wiki/Upravna_delitev_Slovenije (Pridobljeno 18. 5. 2015.)
- [10] Upravna enota Metlika. 2015. Oddelek za gospodarstvo, kmetijstvo, okolje in prostor.
http://www.upravneenote.gov.si/metlika/o_upravni_enoti/naloge_in_cilji/oddelek_za_gospodarstvo_kmetijstvo_okolje_in_prostor/ (Pridobljeno 22. 8. 2015.)
- [11] Občine v Sloveniji. 2015.
https://sl.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Dine_v_Sloveniji (Pridobljeno 18. 5. 2015.)
- [12] Občina Jesenice. 2015. Oddelek okolje in prostor.
<http://www.jesenice.si/sl/obcina-jesenice/obcinska-uprava/item/185-oddelek-okolje-in-prostor> (Pridobljeno 22. 8. 2015)
- [13] Lovišček, P. 2011. Primerjava namenske rabe prostora na območju občine Nova Gorica med letoma 2003 in 2011 na podlagi prostorskih aktov občine. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo (samozaložba P. Lovišček): str. 7 - 8.
- [14] Ingi Þór Finnsson. 2014. Predstavitev sistemov vrednotenja in obdavčevanja nepremičnin na Islandiji, Registers Iceland. Osebna komunikacija. (15. 8. 2014)
- [15] Regions of Iceland. 2015.
https://en.wikipedia.org/wiki/Regions_of_Iceland (Pridobljeno 18. 5. 2015.)

- [16] Einar Jonsson in Hlynur Torfi Torfason. 2014. Urejenost področja prostorskega načrtovanja na Islandiji in delovanje Državne agencije za prostorsko načrtovanje. Osebna komunikacija. (Avgust 2014)
- [17] Stefán Gunnar Thors. 2014. Prostorsko načrtovanje na Islandiji in v podjetju VSO Consulting. Osebna komunikacija. (25. 7. 2014)
- [18] Municipalities of Iceland. 2015.
http://en.wikipedia.org/wiki/Municipalities_of_Iceland (Pridobljeno 18. 5. 2015.)
- [19] Sverisson, S. in Hannesson, M. K. Local Governments in Iceland. Association of Local Authorities in Iceland.
<http://www.samband.is/media/enska/SIS-enska.pdf> (Pridobljeno 28. 7. 2014.)
- [20] Elsa Jondottir. 2014. Predstavitev GIS sistema občine Hafnarjardor. Osebna komunikacija. (13. 8. 2014)
- [21] Þórarinn Jóhannsson. 2014. Predstavitev GIS sistema LUKR, Reykjavik. Osebna komunikacija. (29. 7. 2014.)
- [22] Urad vlade RS za komuniciranje. 2015. Ministrstvo za okolje in prostor.
<http://www.mop.gov.si/> (Pridobljeno 18. 5. 2015.)
- [23] Nacionalni interoperabilnostni okvir. 2015. Število zaposlenih po ministrstvih, organih v sestavi, vladnih službah in upravnih enotah, mesečni prikaz od 1. 1. do 1. 7. 2015.
<https://nio.gov.si/nio/data/stevilo+zaposlenih+v+letu+2015+v+organih+drzavne+uprav+po+meseceh+ministrstva+organi+v+sestavi> (Pridobljeno 19. 8. 2015.)
- [24] Urad vlade RS za komuniciranje. 2015. Geodetska uprava RS.
http://www.gu.gov.si/en/delovnapodrocja_gu/ (Pridobljeno 18. 5. 2015.)
- [25] Ministry for the Environment and Natural Resources. 2014.
<http://eng.umhverfisraduneyti.is/> (Pridobljeno 28. 7. 2014.)
- [26] National Land Survey of Iceland. 2014.
<http://www.lmi.is/> (Pridobljeno 28. 7. 2014.)
- [27] Ragnar Þórðarson in Eydís L. Finnbogadóttir. 2014. Predstavitev delovanja islandske državne geodetske službe in implementacije direktive INSPIRE na Islandiji. Osebna komunikacija. (19. 8. 2014)
- [28] Icelandic National Planning Agency. 2014.
<http://www.skipulagsstofnun.is/english> (Pridobljeno 28. 7. 2014.)
- [29] Vrhovno sodišče RS. 2014. Zemljiška knjiga.
http://www.sodisce.si/javne_knjige/zemljiska_knjiga/ (Pridobljeno 28. 7. 2014.)
- [30] European Land Information Service. 2014. Country profile: Slovenia.
<http://eulis.org/service/countries-profile/slovenia/> (Pridobljeno 28. 7. 2014.)
- [31] Registers Iceland. 2014.
<http://www.skra.is/> (Pridobljeno 28. 7. 2014.)

- [32] Urad vlade RS za komuniciranje. 2014. Arhiv RS.
<http://www.arhiv.gov.si/> (Pridobljeno 28. 7. 2014.)
- [33] Geodetski inštitut Slovenije. 2014. Mission statement and tasks. 2014.
<http://www.gis.si/en/o-nas/vizija-poslanstvo-in-naloge> (Pridobljeno 28. 7. 2014.)
- [34] CEKTRA. 2014.
<http://www.cektra.org/> (Pridobljeno 11. 8. 2014.)
- [35] LISA. 2014.
<http://www.landupplysingar.is/> (Pridobljeno 11. 8. 2014.)
- [36] Iceland Geosurvey. 2014.
<http://isor.is/> (Pridobljeno 11. 8. 2014.)
- [37] Evropska komisija. 2015. INSPIRE.
<http://inspire.ec.europa.eu/> (Pridobljeno 18. 5. 2015.)
- [38] Urad vlade RS za komuniciranje. 2015. Geoportal.
<http://www.geoportal.gov.si/> (Pridobljeno 18. 5. 2015.)
- [39] National Land Survey of Iceland. 2014. Icelandic reference system
<http://www.lmi.is/en/grunnstodvanet/> (Pridobljeno 28. 7. 2014.)
- [40] Ministrstvo za okolje in prostor - Geodetska uprava RS. 2015. Zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture. Prostorski portal e-prostor.
http://www.e-prostor.gov.si/si/zbirke_prostorskih_podatkov/zbirni_kataster_gospodarske_javne_infrastrukture/ (Pridobljeno 18. 5. 2015.)
- [41] Maria Thor. 2014. Predstavitev GIS oddelka podjetja Reykjavik Energija (OR). Osebna Komunikacija. (31. 7. 2014.)
- [42] Ministrstvo za okolje in prostor - Geodetska uprava RS. 2015. Zbirka vrednotenja nepremičnin. Prostorski portal e-prostor.
http://www.e-prostor.gov.si/si/zbirke_prostorskih_podatkov/zvn/ (Pridobljeno 22. 5. 2015.)
- [43] Vlada RS. 2015. Davek na nepremičnine.
http://www.vlada.si/teme_in_projekti/davek_na_nepremicnine/ (Pridobljeno 22. 5. 2015.)
- [44] DURS. 2015. Davek na nepremičnine.
http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_na_nepremicnine_za_fizice_in_pravne_osebe_pojasnila/splosna_pojasnilo_o_davku_na_nepremicnine/ (Pridobljeno 22. 5. 2015.)
- [45] Ministrstvo za okolje in prostor - Geodetska uprava RS. 2015. Evidenca trga nepremičnin. Prostorski portal e-prostor.
http://www.e-prostor.gov.si/si/zbirke_prostorskih_podatkov/etn/ (Pridobljeno 22. 5. 2015.)

- [46] Ministrstvo za okolje in prostor. 2015. Prostorski razvoj na nacionalni ravni. http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/prostorski_razvoj_na_nacionalni_ravni/ (Pridobljeno 22. 5. 2015.)
- [47] Ministrstvo za okolje in prostor. 2015. Regionalno prostorsko načrtovanje. http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/regionalno_prostorsko_nacrtovanje/ (Pridobljeno 22. 5. 2015.)
- [48] Ministrstvo za okolje in prostor. 2015. Občinski prostorski načrti. http://www.arhiv.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/prostorski_nacrti/obcinski_prostorski_nacrti/ (Pridobljeno 22. 5. 2015.)
- [49] Ingimundur Stefánsson. 2014. Land Use Planning in Iceland, the NPA and other Actors, Strategic Environmental Assessment (SEA). Predstavitev. Islandska agencija za prostorsko načrtovanje.
- [50] Department of Planning and Environment. 2013. Reykjavik Municipal Plan 2010-2030. Reykjavik, City of Reykjavik: str. 58.

Klepej, D. 2015. Primerjalna analiza sistemov prostorsko podatkovne infrastrukture v Sloveniji in na Islandiji.
Dipl. nal. Ljubljana, UL FGG, Univerzitetni študijski program I. stopnje Geodezija in geoinformatika.

SEZNAM PRILOG

Priloga A: Zakonski okvir področij prostorskega načrtovanja in geodezije.....	A1
Priloga B: Osnovni podatki o občinah v Sloveniji in na Islandiji	B1
Priloga C: Kategorizacija prostorskih podatkov po direktivi INSPIRE:	C1

PRILOGA A: Zakonski okvir področij prostorskega načrtovanja in geodezije

SLOVENIJA

Property Law/Code (87/2002 and 91/2013)

The Act establishing Floor Property and Fixing the Associated Land to the Building (45/2008 and 59/2011)

Construction Act (102/2004, 92/2005, 111/2005 – CC, 120/2006 - CC, 126/2007, 57/2009 - CC, 108/2009, 61/2010, 20/2011 - CC, 57/2012, 101/2013 and 110/2013)

Housing Act (69/2003, 18/2004, 47/2006, 9/2007 - CC, 45/2008, 57/2008, 90/2009 - CC, 62/2010, 56/2011 - CC, 87/2011 and 40/2012)

Agricultural Land Act (71/2011 and 58/2012)

Spatial Planning Act (33/2007, 70/2008, 108/2009, 80/2010, 106/2010, 43/2011, 57/2012, 57/2012 and 109/2012)

Space Regulating Act (110/2002, 58/2003, 33/2007, 108/2009 and 80/2010)

Environment Protection Act (ZVO-1B) (OJ RS, No. 70/08)

Real-Estate Recording Act (47/2006, 65/2007 - CC, 106/2010, 47/2012, 79/2012 - CC and 55/2013)

Real Property Mass-Valuation Act (50/2006, 87/2011, 40/2012 and 22/2014 - CC)

Cadastral Income Act (9/2011, 47/2012 and 55/2013)

Real Property Tax Act (2013 – denied by the CC)

Land Cadastre Act (16/1974, 42/1986, 17/1991, 52/2000 and 47/2006)

Land Registry Act - ZZK-1/ (58/2003, 37/2008, 45/2008, 28/2009, 25/2011)

Act on Land Survey Service (77/2010)

Act on Infrastructure for Spatial Information (8/2010)

Act on Georeference System (25/2014)

Act on designating areas and naming and marking settlements, streets and buildings (25/2008)

ISLANDIJA

Act on the Right of Ownership and Use of Real Property (19/ 1966, with subsequent amendments up to 1st August 2002)

Law on Structures (160/2010)

Law on Farmland (81/2004)

Planning Act (123/2010)

Environmental Impact Assessment Act 106/2000

Strategic Environmental Assessment Act (SEA)

Regulation on the registration of real property and real property assessment (406/1978)

The Act on the Registration and Assessment of Real Property (6/2001)

Regulation on real property tax (1160/2005)

Law on Land Surveying and Cartography (103/2006)

Law on Infrastructure for Digital Spatial Information (103/2006, 44/2011)

Vir: MOP, GURS, Uradni list RS, Islandsko ministrstvo za naravne vire, Islandska agencija za prostorsko načrtovanje, Islandska državna geodetska uprava.

PRILOGA B: Osnovni podatki o občinah v Sloveniji in na Islandiji

Število prebivalcev	Število občin		Delež občin (%)	
	Islandija	Slovenija	Islandija	Slovenija
Manj kot 100	6	0	8.11	0
100 do 500	19	2	25.68	0.94
500 do 1.000	17	5	22.97	2.36
1.000 do 5.000	23	104	31.08	49.06
5.000 do 10.000	3	48	4.05	22.64
10.000 do 50.000	5	49	6.76	23.11
50.000 do 100.000	0	2	0	0.94
Več kot 100.000	1	2	1.35	0.94
SKUPAJ	74	212		

Velikost (km ²)	Število občin		Delež občin (%)	
	Islandija	Slovenija	Islandija	Slovenija
< 20	5	15	6.76	7.075
20 – 40	1	49	1.35	23.11
40 – 60	2	31	2.70	14.62
60 – 80	2	33	2.70	15.57
80 – 100	1	14	1.35	7.08
100 – 150	5	31	6.76	14.62
150 – 200	6	13	8.11	6.13
200 – 300	6	18	8.11	8.49
300 – 500	9	6	12.2	2.83
500 – 1000	8	1	10.8	0.47
1000 – 1500	8		10.8	
1500 – 2000	5		6.76	
2000 – 3000	4		5.41	
3000 – 5000	7		9.46	
> 5000	5		6.76	
POVPREČJE	1393,6 km ²	95,6 km ²		

Vir: SURS, Wikipedia.

PRILOGA C: Kategorizacija prostorskih podatkov po direktivi INSPIRE

ANNEXS I

Theme	No.	Institution	No.	Institution
1 Coordinate Reference Systems	1	SMARS	2	NLSI
2 Geographical grid systems	1	SMARS	3	NLSI
3 geographical names	2	SMARS	2	NLSI
4 spatial/administrative units	2	SMARS	2	NLSI
5 titles/addresses	1	SMARS	1	RI
6 cadastral parcel	1	SMARS	1	RI
7 Transport Network	5	SMARS, MISP	7	NLSI, VG
8 hydrography	17	SMARS, ARSE	4	NLSI, Vedur, UST
9 protected areas	8	Forest, ARSE, FRIS, M.Culture	2	UST, AI, Fishery Auth.

ANNEXS II

Theme	No.	Institution	No.	Institution
1 digital terrain model	1	SMARS	8	NLSI, Vedur
2 ground cover	1	ARSE	3	NLSI
3 orthophoto	1	SMARS	2	NLSI, Vedur
4 Geology	4	GSS, ARSE	10	NI

ANNEXS III

Theme	No.	Institution	No.	Institution
1 statistical unit	1	SMARS	4	Stat
2 buildings	3	SMARS	3	RI, ICA
3 floors/soils	2	MAE, BF	0	
4 intended and actual land use	10	MAE, MISP, LocCom	0	NPA
5 Health and safety	3	M.Helath, ARSE	1	DH
6 utilities and public services	2	SMARS, MAE	4	NEA
7 installations and facilities for environmental monitoring	9	ARSE	0	UST
8 manufacturing and industrial facilities	1	ARSE	1	UST
9 facilities for agriculture and aquaculture	2	MAE, FRIS	0	MAST
10 population distribution - demography	1	M.Interior	0	Stat
11 Area management / restriction / regulation zones and reporting units	2	SMARS, ARSE	2	UST
12 areas of natural hazards	3	ARSE, GSS	2	Vedur
13 atmosphere	1	ARSE	0	Vedur
14 meteorological characteristics	1	ARSE	1	Vedur
15 oceanographic features	1	ARSE	0	MRI
16 marine regions	0		1	MRI
17 biogeographical regions	1	ARSE	1	NI
18 Habitats and biotopes	1	MAE	3	NI
19 species distribution	1	MAE	0	NI
20 Energy Sources	1	MISP	1	NEA
21 mineral resources	1	GSS	0	NEA

SLOVENIA		ICELAND	
Agency of RS for the Environment	ARSE	NLSI	National Land Survey of Iceland
Biotechnical Faculty	BF	RI	Registers Iceland
Survey and Mapping Authority of RS	SMARS	UST	The Environment Agency of Iceland
Geological Survey of Slovenia	GSS	NPA	National Planning Agency
Local communities	LocCom	NI	The Icelandic Institute of Natural History
Ministry of Culture	M.Colture	VG	The Road and Coastal Administration
Ministry of Infrastructure and Spatial Planning	MISP	Vedur	Icelandic Meteorologic Office
Ministry of Agriculture and the Environment	MAE	NEA	National Energy Authority
Ministry of Interior	M.Interior	DH	The Directorate of Helath
Ministry of Health	M.Health	MAST	Icelandic Food and veterinary Authority
Forest Agency RS	Forest	AI	Archaeology Institute (Minjasofnun)
Fisheries Research Institute of Slovenia	FRIS	MRI	Marine Research Institute
		ICA	Iceland Construction Authority

Vir podatkov: GURS, EU Komisija, Islandska državna geodetska uprava.